

Ohjeita vainajan omaisille

ErikoisTiimalasi

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry

Vuodesta 1942

Kuoleman
kohdattua

Miten
hautaustoimisto
voi auttaa

Hautajaisten
jälkeen

Muisto kasvoi Kallaan

Kalla-sarja on uusi tyylikäs tulokas suomalaiseen hautajaisperinteeseen. Suunnittelija **Ritva-Liisa Pohjalainen** on saanut inspiraationsa sarjaan kalla-kukasta, sen sulavan linjakkaasta ja minimalistisesta muodosta.

Tuoteperheeseen kuuluvat arkku, urna, muistoesine sekä hautakivi. Kromatusta pronssista valmistettu Kalla-koriste aloittaa matkan siunaustilaisuudessa arkkuun kiinnitettynä. Arkusta se jatkaa matkaa tuhkauksen yhteydessä urnaan ja uurnasta edelleen omaiselle jäävään muistoesineeseen. Sama Kalla-koriste toistuu myös muistomerkin symbolina.

Saatavissa hautaustoimistoista ympäri Suomen. Tuotteita myydään myös erikseen.

www.kaavinkivi.fi

SHT
TUKKU OY

www.sht-tukku.fi

RITVA LIISA
POHJALAINEN

Miksi

TARVITSEMME HAUTAJAISIA?

Kautta historian hautajaiset ovat olleet mahdollisuus ilmaista tunteitamme ja ajatuksiamme jonkun rakastamamme, arvostamamme tai tuntemamme henkilön kuolemasta. Ne antavat meille luvan hyvästellä ja osoittaa kunnioitusta päättyneelle elämäntaipaleelle. Ne tarjoavat sosiaalisen verkoston tukea, niin meille, perheenjäsenille kuin ystävillekin.

Hautajaiset sallivat meidän pohdita poismenneen läheisen ja omankin elämän merkitystä sekä mahdollisuuden jakaa suruamme sekä kaipaustamme muiden rakastamme saattamaan tulleiden kanssa. Ne tarjoavat jatkuvuutta ja toivoa elämiseen ja antavat meille turvallisen mahdollisuuden osoittaa tunteitamme menetyksen äärellä.

Hautajaiset ovat tärkeä osa prosessia, jossa siirrymme ajasta ennen jonkun meille tärkeän kuolemaa, elämään hänen kuolemansa jälkeen.

ErikoisTiimalasista apua ja vastauksia

ErikoisTiimalasi on Suomen Hautaustoimistojen Liiton julkaiseman Tiimalasi-lehden erikoisnumero, johon on kerätty omisille tärkeitä tietoa ja ohjeita hautajaisten järjestämisestä sekä kuoleman jälkeen hoidettavista asioista.

Parasta kokonaisuymmärrystä ja apua näiden asioiden hoitamiseen on saatavissa Suomen Hautaustoimistojen Liiton jäsenliikkeistä. Silloin kun huolehditään hautajaiskokonaisuudesta, on pa-

rasta valita apuun osaava ammattilainen. Yksi taho huolehtii tila- ja henkilövarauksista, järjestää paikan ja tarjoilut muistotilaisuuteen, huolehtii hautakiven kaiverruksesta tai uuden kiven suunnittelusta, kukkalaitteista ja koristeluista sekä vainajan kuljettamisesta, pukemisesta ja näyttämisestä.

Jäsenliikkeidemme osaamiseen kuuluu myös avustaminen ja neuvonta esimerkiksi pankki-, eläke- ja vakuutusasioissa. Perunkirjoitukset ovat suurelle osalle jäsenistöämme keskeistä osaamisaluetta tai ainakin luotettava yhteistyökumppani sen tekemiseksi löytyy lähes kaikilta meistä.

Hautaustoimistojen jäsenliikkeiden antama henkilökohtainen palvelu maan kattavasta verkostosta takaa sen, että käytävissä on ammattimaista apua. Tämä varmistaa vastaukset kaikkiin hautaukseen liittyviin kysymyksiin. Kattava verkosto takaa sen, että kykenemme toimittamaan kaiken hautajaisten järjestämiseen liittyvän palvelun sekä tuotteet maanlaajuisesti. Jäsenistöemme tavoitteena on auttaa järjestämään sellaisia hautajaisia, joilla olisi vainajan arvoisen ja kauniin jäähyväistilaisuuden lisäksi merkitystä omisille siinä prosessissa, jota he läheisensä menettämisen vuoksi joutuvat käymään läpi.

- Petri Forsius -

SISÄLLYSLUETTELO

Miksi tarvitsemme hautajaisia.....	3
Ensiohjeita hautausta järjestävälle.....	6-9
Miten hautaustoimisto palvelee ja voi auttaa omaisia.....	11-13
Kuoleman kohdattua.....	14-15
Miten syntyvät hoitavat hautajaiset.....	16-17
Hautajaisvieraana.....	18
Kantajaohjeet.....	19
Finanssivalvonnan ohjeita kuolinpesän hoitamiseen.....	20
Hautauskuluista.....	21
Asiakastyytyväisyystutkimus.....	22-23
Jäsenliikkeet.....	24-25
Kenen tahto.....	26-27
Kuinka varmistat omat toiveet hautajaisiin.....	28
Mikä on hautauslupa ja mihin se liittyy.....	29
Kuolintodistus.....	30
Hautaoikeudesta.....	32-33
Väestörekisteriin kuuluvan jäähyväistilaisuus.....	34
Hautajaisiin liittyviä myyttejä.....	35
Kukkien kauneus hautajaisissa.....	36-37
Hautajaistilaisuuden musiikki.....	38-39
Perunkirjoitus.....	40-42
Kuka maksaa vainajan kuljetuksen.....	43
Eläkeasiat omaisen kuoltua.....	44-45
Usein kysyttyä.....	46-48
Sosiaalinen tili ja kuolinpesä -hyvä tietää.....	49
Eettiset ohjeet.....	52

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry on noin 350 hautaustoimiston muodostama toimialajärjestö. Liitto on perustettu vuonna 1942. Sen tarkoituksena on vaalia suomalaista hautauskulttuuria, kehittää liiton jäsenten ammattitaitoa ja -etiikkaa sekä valvoa ja edistää jäsentensä yleisiä ja yhteisiä etuja.

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry
Vanha Talvitie 10 C
00580 HELSINKI

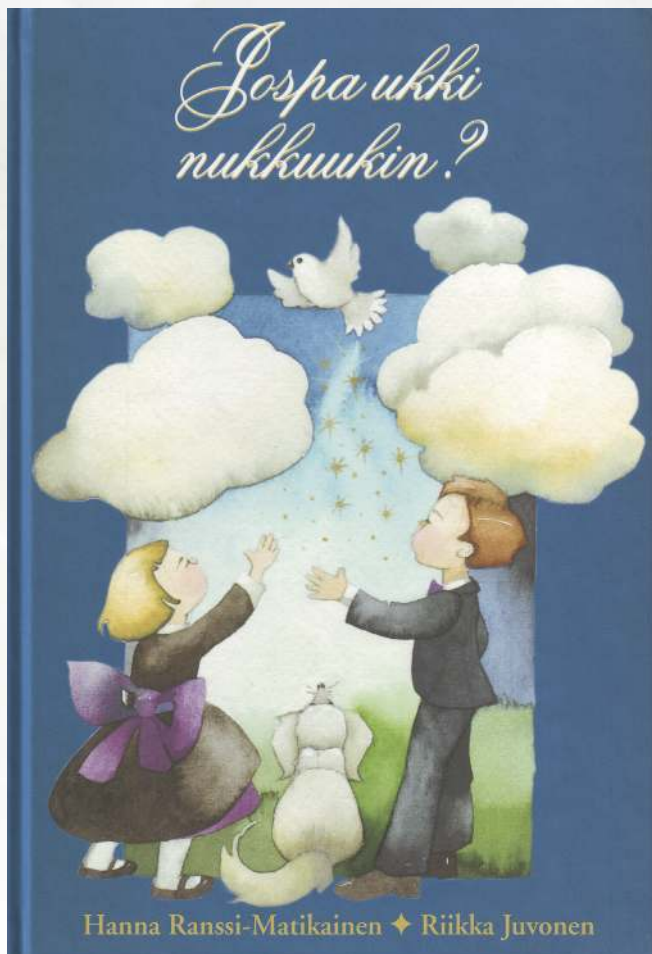
info@hautaustoimistojenliitto.fi
P. 040 840 9002

www.hautaustoimistojenliitto.fi

JULKAISU

7. painos

Toimitus: Pirita Forsius
Graafinen suunnittelu ja taitto: Inga Suutari-Jääskö
Painopaikka: kspaino.fi

Suomen Hautaustoimistojen Liitosta saatavana

JOSPA UKKI NUKKUUKIN

-kirjaa, jossa pohditaan kuolemaan liittyviä asioita lapsen tavoin ja avoimin silmin. Kirjan sävy on valoisa. Kirjan lopussa on asiantuntijoiden vastauksia lapsen mieltä askarruttaviin kysymyksiin.

info@hautaustoimistojenliitto.fi
www.hautaustoimistojenliitto.fi
puhelin: 040-840 9002

Mettänen on valmistanut perinteisiä suomalaisia puuarkkuja **jo 90 vuotta.**

Arkut valmistetaan tänäkin päivänä **käsityönä kotimaisin voimin** Punkalaitumella.

METTÄNEN

PERINNEARKUT KÄSITYÖNÄ VUODESTA 1928

Ensiohjeita hautausta järjestävälle

Teitä on kohdannut suru. Kuolemantapauksen satuttua on surunkin keskellä ryhdyttävä käytännön toimiin mm. hautaamisen järjestämiseksi.

Käytännön järjestelyissä Teidän on helpointa kääntyä joko valitsemanne hautaustoimiston tai vainajan kotiseurakunnan puoleen. Hautaustoimiston ei tarvitse sijaita vainajan kotikunnassa. Viranomaisilla, esim. sairaalalähikölkunnalla tai poliisilla, ei ole oikeutta suositella teille tiettyä hautaustoimistoa.

Hautausjärjestelyt voidaan aloittaa välittömästi henkilön kuoltua.

HAUTAUSLUPA

Läheistänne hoitanut lääkäri kirjoittaa hautauslupan, mikäli kuolemansyyn selvittämiseksi tehtäviin tutkimuksiin ei ole aihetta. Muussa tapauksessa hautauslupa kirjoitetaan näiden tutkimusten jälkeen.

Hautausjärjestelyjä voitte hoitaa jo ennen kuin hautauslupa on kirjoitettu.

KUOLEMANSYYN SELVITTÄMISEKSI MAHDOLLISESTI TEHTÄVÄT TUTKIMUKSET

Lääketieteellinen

kuolemansyyn selvittäminen

Lääketieteelliseen ruumiinavaukseen pyydetään lähiomaisen

suostumus. Jos haluatte, että vainajalle tehdään lääketieteellinen ruumiinavaus, Teidän on hyvä välittömästi ottaa yhteyttä omaistanne hoitaneeseen lääkäriin. Sairaala tai terveyskeskus vastaa kaikista lääketieteellisen ruumiinavauksen aiheuttamista kustannuksista, myös mahdollisesta kuljetuksesta ruumiinavauspaikalle.

Oikeuslääketieteellinen kuolemansyyn selvittäminen

Vainajalle tehdään oikeuslääketieteellinen tutkimus kuolemansyyn selvittämiseksi silloin, kun kuoleman ei tiedetä johtuneen sairaudesta tai kuoleman syynä on ollut esim. tapaturma, hoitotoimenpide tai kuolema on muuten tapahtunut yllättävästi. Kaikista oikeuslääketieteellisten tutkimusten kustannuksista ja vainajan kuljettamisesta tutkimuspaikalle vastaa valtio.

Hautausjärjestelyt voitte aloittaa jo ennen kuolemansyyn selvittämiseksi tehtäviä tutkimuksia.

KUOLINTODISTUS

Kuolintodistuksesta selviää vainajan kuolinsyy ja se kirjoitetaan vasta kaikkien kuolemansyyn selvittämisen edellyttämien laboratorio- ym. tutkimusten valmistuttua. Tähän voi toisinaan

kulua jopa kuukausia. Kuolintodistusta ei tarvita viranomaisten kanssa asioitaessa.

TIETO KUOLEMASTA

Tieto kuolemasta lähetetään virkateitse Digi- ja väestötietovirastoon kirjattavaksi väestötietojärjestelmään, josta tieto välittyy esim. seurakuntaan, Kelan toimistoon, useimpiin pankkeihin jne. Yleensä omaisten ei tarvitse ilmoittaa kuolemasta viranomaisille.

Virasto- ja pankkiasioita voitte hoitaa rekisteriviranomaiselta (Digi- ja väestötietovirasto, seurakunta) saatavalla virkatodistuksella. Lääkärin kirjoittamaa kuolintodistusta ei tarvita.

HAUTAUSTOIMISTOJEN EETTISET OHJEET

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry:n jäsenliikkeet noudattavat seuraavia ammattisääntöjä:

Hautaustoimistotyö ammattialana vaatii huomattavaa ammatitaitoa ja tehtävien hoitamista omantunnonasiaina. Tämä perustuu lojaaliin suhteeseen kyseessä olevaiin omaisiin (kuolinspesiin). Sen vuoksi tulee jokaisen yrittäjän

- muistaa ehdoton vaitiolovelvollisuus
- kohdella surevia perheitä olo-

suhteiden vaatimalla kunnioituksella

- muistaa aina, ettei hautaus-toimiston omistajan eikä hänen palveluksessaan olevien henkilöiden käytös saa antaa epäedullista kuvaa heistä itsestään eikä ammattikunnasta

Suomen Hautausseurojen Liitto ry suosittelee jäsenilleen:

- kunnioituksen osoittamista palveluksia tarvitsevien uskonnoille ja tavoille
- kaikkien kuolintapaukseen ja hautaukseen liittyvien tehtävien yksityiskohtaista, huolellista hoitamista
- rehellisyyttä ja pidättyvyyttä

kaikissa tilanteissa, myös ilmoittelussa

- ammattiin kohdistuvan luottamuksen kunnioittamista
- ammattialaa koskevien kansallisten ja kansainvälisten lakien, säädösten, määräysten ja sopimusten noudattamista
- lojaalia yhteistyötä kansallisten ja ulkomaisten virkaveljien kanssa, ennen kaikkea Euroopassa tapahtuvassa työssä ja avunannossa
- kaikkien niiden hankkeiden tukemista, jotka tulevat vastaavien järjestöjen taholta ammattialamme työskentelytapojen helpottamiseksi ja yksinkertaistamiseksi

ENSIOHJEITA HAUTAUSTA JÄRJESTÄVÄLLE

Helpoin tapa hautajaisten järjestämiselle on ottaa yhteys valitsemaanne hautausseuroihin, joka luotettavasti ja asiantuntevasti ryhtyy hoitamaan hautaukseen liittyviä asioita.

Hautausseura ottaa hoitaakseen toivomustenne mukaisesti yhteydet tarvittaviin tahoihin hautauksen järjestämiseksi. Sieltä varataan ajat, paikat ja toimittajat hautausmaailmaa varten. Hautausseurassa valitaan arkku ja tarvittaessa uurna. Hautausseura huolehtii vainajan pukemisesta, arkkunlaitosta ja tarpeellisista kuljetuksista. Myös muistotilai-

suuden järjestelyn, kukkalaitteet, hautamuistomerkkiasiat sekä usein myös perunkirjoituksen voi antaa hautaustoimiston tehtäväksi.

Omaisten oikeus huolehtia hautaustajärjestelyistä

Hautaustoimilaissa säädetään oikeudesta huolehtia hautaustajärjestelyistä. Jollei vainaja ole eläessään nimenomaisesti toivonut tietyn henkilön huolehtivan hautaamiseen, tuhkaamiseen ja tuhkan käsittelyyn liittyvistä järjestelyistä, voivat järjestelyistä huolehtia vainajan eloonjäänyt puoliso tai kuolinhetkellä vainajan kanssa avioliitonomaisissa olosuhteissa yhteisessä taloudessa jatkuvasti elänyt henkilö sekä lähimmät perilliset, esimerkiksi lapset tai sisarukset. Hautaustoimilaissa määrätään myös, että vainajan ruumis on viivytyksettä haudattava tiiviissä asianmukaisessa arkussa tai tuhkaettava krematoriossa.

Kuolintodistus ja lupa hautaamiseen

Jos vainaja on viimeisen sairautensa aikana ollut lääkärin hoidossa, hoitanut lääkäri yleensä kirjoittaa kuolintodistuksen ja luvan hautaamiseen. Hautauslupa tarvitaan krematoriolle tuhkaamista varten ja siihen seurakuntaan tai muulle taholle jonka omistamaan hautausmaahan vainaja haudataan. Hautausluvalla ei hoideta käytännön asioita vaan rekisteriviranomaiselta saatavalla virkatodistuksella tai muulla dokumentilla kuten sukuselvitys, joka saadaan väestötietojärjestelmästä. Sairaala voi ennen tätä pyytää omaisilta lupaa lääketieteellisen ruumiinavauksen tekemiseen.

Jos vainaja ei viimeisten kuuden kuukauden aikana ole ollut lääkärin hoidossa, kun kuoleman on aiheuttanut rikos tai tapaturma tai kun kuolema muuten on tapahtunut yllättävästi, toimittaa kuolinpaikkakunnan poliisiviranomainen oikeuslääketieteellisen

kuolemansyy selvityksen. Silloin kuolintodistuksen ja luvan hautaamiseen antaa ruumiinavauksen suorittanut lääkäri. Sairaala toimittaa kuolintiedon virkateitse rekisteriviranomaisille. Lupa hautaamiseen toimitetaan omaiselle tai hautaustoimistolle sairaalan käytännöstä riippuen.

Hautapaikka

Yleensä hautapaikka on hautausmaalla. Perheen hallinnassa jo olevan haudan käyttämisestä voidaan sopia hautaustoimistossa. Uuden hautapaikan saadakseen ei tarvitse olla seurakunnan jäsen, vaan seurakunnat ovat velvollisia luovuttamaan hautapaikan kaikille kunnassa asuneille. Muista hautapaikoista saatte parhaat tiedot seurakunnasta tai hautaustoimistosta.

Arkkuhautaus

Sekä arkku- että tuhkahautauksessa hautajaistilaisuus on lähes samanlainen. Toimituksen jälkeen arkku yleensä kannetaan kirkosta tai kappelista omaisten saattamana ja lasketaan hautaan. Arkku voi myös jäädä kirkkoon tai kappeliin, josta hautaustoimisto voi siirtää arkun ns. hiljaisuudessa ilman omaisten järjestämiä kantajia. Toimitus voi myös tapahtua haudalla.

Tuhkahautaus

Tuhkahautauksessa arkku kukkineen jätetään yleensä tilaisuuden päätyttyä kappeliin, josta se seurakunnan tai hautaustoimiston toimesta siirretään tuhkaattavaksi. Omaiset voivat myös halutessaan kantaa arkun hautausautoon. Tuhkan hautaaminen tapahtuu yleensä erikseen sille varattuna aikana. Hautaustoimilain mukaan tuhka on vuoden kuluessa tuhkaamisesta haudattava tai muulla tavoin sijoitettava pysyvästi yhteen paikkaan.

Muistotilaisuus

Yleensä hautajaistilaisuuden jälkeen järjestetään muistotilaisuus. Muistotilaisuus voi olla kotona, seurakunnan tiloissa tai muissa soveltuvissa tiloissa.

Hautauskulut

Hautauskulut maksetaan ensisijaisesti vainajan varoista ja vainajan tililtä. Vainajan pankkitiliä ei suljeta vaikka se poistuu verkkopalvelusta eikä sieltä voi suorittaa käteisnostoja, laskujen maksu kuitenkin onnistuu pankissa. Yksikin pesän osakas voi yksin maksaa vainajalle kuuluvia laskuja kuolinpesän pankkitileiltä. Mikäli vainajalla ei ole omia varoja hautaamiseen voi

hautausavustusta hakea Kelasta joka ohjaa hakemuksen vainajan viimeisen asuinpaikan sosiaali-toimeen. Sosiaali-toimi kustantaa yleensä vainajalle pakolliset minimihautauskulut.

Perunkirjoitus

Perunkirjoitus on toimitettava kaikista Suomessa asuneista ja kuolleista henkilöistä kolmen kuukauden kuluessa kuolemas-ta. Perukirja toimitetaan verotoi-mistoon. Tarvittaessa perunkir-joitukselle voi hakea jatkoaikaa. Perunkirjoitus on ilmoitus vai-najan perillisistä, varoista ja ve-loista.

MUISTILISTA OMAISILLE

On koko joukko asioita, joista jonkun on huolehdittava kuole-mantapauksen jälkeen. Esimer-kiksi voi olla tarpeen pitää sil-mällä tyhjillään olevaa asuntoa, tyhjentää jääkaappi ja huolehtia lemmikkieläimistä. Jos vainajan omaisuutta on jäänyt sairaalaan, se on noudettava.

Viranomaisyhteydet

Lääkäri, joka antaa hautauslu-van, lähettää tiedon kuolemasta rekisteriviranomaisille kirjatta-vaksi väestötietojärjestelmään. Tätä kautta tieto kulkee myös eläkelaitoksiin ja pankkeihin.

Posti ja suoramarkkinointi

Suoramarkkinointiyritykset saa-vat tiedot kuolemantapauksista väestötietojärjestelmästä, mutta kannattaa ottaa huomioon, että suoramarkkinointiosoitteistoja päivitetään harvakseltaan. Suo-ramarkkinointikirjeitä voi tulla vainajan nimellä vielä kuukausia kuoleman jälkeen.

Jos vainajan asunto on tyhjillään, kannattaa järjestää postin edel-leenlähetykselle lähimaisel-le. Kirjatut lähetykset voi kuo-linpesän hoitaja kuitata vainajan virkatodistuksen ja kuolinpesän osakkaiden antaman valtuutus-ten nojalla.

Mitä yksikin kuolinpesän osakas voi hoitaa

Yksikin kuolinpesän osakas voi jättää kuolinpesän tililtä vainajan laskuja maksuun, saada tilitie-toja vainajan pankkitileistä, kat-kaista suoraveloitukset vainajan pankkitileiltä sekä tilata asiakir-joja pe- runkirjoitusta varten, lu-etteloittaa vainajan tallelokeron ja ryhtyä hautausjärjestelyihin.

Mihin tarvitaan virkatodistusta

Virkatodistuksella hoidetaan käy-tännön asioita pankeissa, vakuutus yhtiössä yms. Kuolintodistusta ei tarvita, ellei kyseessä ole taho, joka tarvitsee tietoonsa vainajan kuolin-syyn (yleensä vakuutusyhtiö). Kat-keamaton virkatodistusketju eli sukuselvytys tarvitaan perukirjan liitteeksi. Virkatodistusketju tarvi-taan 15-vuodesta alkaen ja lapset-tomalla henkilöllä myös vanhem-mista ja sisaruksista. Ensisijaisesti asioita voi hoitaa virkatodistuksella jossa näkyy henkilön kuolinpäivä sekä mahdolliset pesän osakkaat. Kätevästi tällaisen todistuksen saa Digi- ja väestötietovirastosta. Pesän osakasluettelon eli virkato-distusketjun voi halutessaan vah-vistuttaa Digi- ja väestötie- toviras-tosta mutta tämä ei ole pakollista.

MITÄ MUUTA OLISI HYVÄ MUISTAA

Järjestöt, klubit ja yhdistykset

Jäsenyyden irtisanominen ei ole ainoa syy ottaa yhteyttä niihin järjestöihin, joiden jäsen vainaja on ollut. Yhteisö, jossa vainaja on aktiivisesti toiminut, voi olla halukas lähettämään edustajan-sa hautajaisiin tai toimittamaan kukkatervehdyksen tai surun-valitteluadressin omaisille. On myös mahdollista, että erilaisia jäsentalletus- tai osuusmaksuja tai vastaavia palautetaan kuolin-pesälle.

Ohessa on esimerkkejä yleisimmistä järjestöistä:

ammattiyhdistys, harrastekerho, kuoro, soittokunta, seurat, Face-book ja verkkosivustot, urheiluseura, muu yhdistys, osuuskunta, puolueosasto, veteraanijärjestöt Rotary/Lions- klubi/vapaamuu-rarit

Vakuutukset

Erilaisten henki-, omaisuus- ja säästövakuutusten lisäksi on olemassa monenlaisia erillisiä vakuutuksia esim. matkapuhe-linta, tietokoneita, televisioita yms. varten. Jotkut vakuutuk-set eivät enää ole tarpeellisia tai ajankohtaisia, toiset on ehkä syytä siirtää uuden vakuutuksen-ottajan nimiin. On myös tärkeää huolehtia mahdollisten vakuu-tuskorvausten hakemisesta.

- henkivakuutus
- ryhmähenkivakuutus
- tapaturmavakuutus
- sairauskuluvakuutus
- eläkevakuutus
- säästövakuutus
- kotivakuutus
- matkavakuutus

Tilaukset ja sopimukset

Jotta kuolinpesä ja omaiset vält-tyisivät tarpeettomilta maksuilta, on tärkeää irtisanoa erilaiset ti-laukset ja sopimukset.

- Palauttaa mahdolliset apu-välineet.

Voi myös olla tarkoituksenmu-kaista siirtää sopimus tai tilaus jonkun omaisen nimiin.

- vuokrasopimus
- sähkö/kaasu
- autotalli/autopaikka
- vesi/jätevesi
- puhelimet, internet
- TV-lupa, satelliitti- ja kaapeli-TV
- pankin maksupalvelu
- sanoma- ja aikakauslehtitilaukset
- ateriapalvelu

Muistollesi.fi

Muistollesi-sivusto on tarkoitettu koko maan kattavaksi riippumattomaksi palveluksi, jonne omaiset voivat halutessaan antaa julkaistavaksi vainajasta kuvan ja syntymä- sekä kuolinpäivätiedot sekä perinteisen kuolinilmoituksen.

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry
Vanha Talvitie 10C, 00580 Helsinki
Puh. 040 840 9002
info@hautaustoimistojenliitto.fi

MITEN HAUTAUSTOIMISTO PALVELEE JA VOI AUTTAA OMAISIA

Omaisille helpoin tapa lähteä hoitamaan kuolemaan liittyviä toimenpiteitä on asioida hautaustoimistossa. Hautaustoimistot ottavat omaisilta hoidettavaksi käytännön asiat ja opastavat kaikissa kuoleman jälkeen tarvittavissa toimissa. Näin omaisille jää hoidettavaksi mahdollisimman vähän järjestelyjä sekä asioiden selvittelyä ja heillä on rauha surutyölle.

Hautaustoimistoissa omaisia palvelevat asiantuntijat, ammattilaiset joiden tehtävänä on auttaa kaikessa mahdollisessa asiakaitaan. Usein hautaustoimistossa vastataan sellaisiin kysymyksiinkin, joita omaiset eivät osaa kysyä ja annetaan tietoa sekä neuvontaa moniin muihinkin kuoleman jälkeen liittyviin asioihin kuin vain hautausjärjestelyihin. Useimmilla hautaustoimistoilla on päivystys ja neuvonta 24 tuntia vuorokaudessa. Kuolemantapauksen jälkeen voi heti halutessaan ja tarpeen mukaan kysyä neuvoa ja toimintaohjeita.

Omaisiet voivat toki halutessaan hoitaa osaltaan asioita, mutta käytännöllisintä on, että hautaustoimisto hoitaa ja kokoaa hautaukseen liittyvät asiat yhteen. Tänä päivänä hautaustoimiston osuus on yhä enemmän palvelua ja asioiden järjestelyä kuin ennen. Useimmilla paikkakunnilla omaiset joutuisivat hoitamaan asioita monissa eri paikoissa ja eri puolella kaupunkia. Antaessaan toimeksiannon hautaustoimistolle he voivat hoitaa kaikki

asiat yhdessä paikassa, aina hautausjärjestelyistä perunkirjoitukseen ja pesänjakoon, sekä myös muistomerkkiasiat.

Jokainen hautaustilaisuus on ainutkertainen ja yksilöllinen

Hautaustilaisuus on omaisille ja ystäville mahdollisuus yhdessä kunnioittaa vainajan elämää ja merkitystä. Se antaa myös tilaisuuden surra yhdessä. Hautajaiset ovat tärkeä osa surutyössä, jonka läheiset joutuvat käymään läpi omaisen menetettyään. Olisi tärkeää, että surutyölle annettaisiin aikaa ja mahdollisuus työ- ja muiden elämän kiireiden vaatimuksista huolimatta.

Hautaustilaisuus on yhtä ainutkertainen ja tärkeä tilaisuus kuin muutkin perhejuhlat ja se, miten muistamme ja kunnioitamme vainajiamme kertoo myös kulttuuristamme ja sivistyksestämme. Hautausjärjestelyt voi myös suunnitella oman kuolemansa varalta etukäteen, tässäkin ammattilaiset auttavat hautaustoimistoissa niin halutessanne.

Kuolemaan liittyviä asioita hoi-

tavat yleensä lähiomaiset tai heidän valtuuttamansa henkilö. Hautaustoimilain mukaan on vainajan ruumis ilman aiheetonta viivytystä haudattava tai tuhkatava. Hautausjärjestelyihin tulee siis ryhtyä viipymättä kuolintapauksen jälkeen. Hautauslupaa tai kuolintodistusta ei tarvitse odottaa vaan hautaustoimistossa

Useimmilla hautaustoimistoilla on päivystys ja neuvonta 24 tuntia vuorokaudessa

voi asioida ilman niitä. Hautaustoimisto huolehtii tarvittavien asiakirjojen saannista.

Asiakaspalvelussa otetaan huomioon se, että jokaiset hautajaiset ovat ainutkertaisten ja yksilöllisten. Hautauspalvelu vaatii hienotunteisuutta, mutta myös päättäväisyyttä, että vaativa kokonaisuus saadaan suunniteltua ja toteutettua omaisten parhaaksi. Järjestelyjen lähtökohtana ovat vainajan ja omaisten toivomukset.

Miten hautausjärjestelyt etenevät Aluksi selvitetään vainajan uskonnollinen vakaumus ja toivomus hautaustavasta. Tämän mukaan voidaan lähteä suunnit-

nittlemaan siunaus- tai saato/muistotilaisuutta ja sen ohjelmaa. Hautaustoimisto varaa sekä sopii ajat, paikat ja toimittajat tilaisuuteen. Omaisten kanssa suunnitellaan hautaustilaisuuden ohjelma ja siihen liittyvät yksityiskohdat siten, että omaisille jää todennäköisesti hoidettavaksi ainoastaan hautajaisvieraiden kutsuminen.

Siunaustilaisuuden yksityiskohdista omaiset keskustelevat ja sopivat siunaavan pastorin kanssa. Kanttorin kanssa sovitaan musiikista. Mikäli henkilö on eläessään ilmaissut, ettei hän

Hyvästä hautaustoimistosta omaiset saavat kaikki tarvittavat palvelut ja tuotteet yhdestä paikasta

halua tulla siunatuksi, ei sitä toimiteta vastoin henkilön vakauksusta. Mikäli siunausta ei tule sovitaan omaisten kanssa siitä, minkälaisen ohjelman he haluavat ja hankitaan sen mukainen puhuja tai toimittaja. Tähän hautaustoimisto antaa jälleen apua hankkien edellä mainitut. Toimistot sopivat yleensä seurakunnan kanssa myös hautapaikkaan liittyvät asiat.

Omaisilta kysytään aika ja paikka sekä henkilötoiveiden lisäksi monia asioita, koska ammattilaisten tehtävä on huomioida ja tuoda ne mahdollisuudet esille, joita on tarjolla ja jotka saataisivat myöhemmin olla mahdollisia toteuttaa. Esimerkiksi haluavatko omaiset vielä katsoa vainajaa ennen hautaamista, puetaanko vainajalle omat vaatteet, haluavatko omaiset kantaa arkun kirkosta. Myös muistotilaisuuteen voidaan valmistella ohjelmaa, tehdä vaikka muistotalbumi vainajasta hänen elämänsä varrelta. Halutaanko, että ammattilainen valokuvaa tilaisuudessa. On monia vaihtoehtoja ja asioita joista omaiset voivat valita ja suunnitella toteutettavaksi juuri tämän henkilön yksilöllisen muistojuhlan.

Hautaustilaisuus on jokaisen henkilön viimeinen juhla, siinä vai-

naja on viimeisen kerran fyysisesti läsnä. Arkun tulisi edustaa vainajaa tilaisuudessa. Sen valinnassa tulisi ottaa huomioon henkilön ajatus- ja arvomaailma, mahdollisesti hänen ammatin ja harrastuksensa. Arkku on esillä yhtä kauan arkku- ja tuhkahautaustilaisuudessa. Toisessa arkku haudataan toimituksen jälkeen maahan ja toisessa vaihtoehdossa se poltetaan. Arkuille ja uurnille on annettu tarkat laatuvaatimukset, jotka niiden on täytettävä haudattaessa ja poltettaessa. Kaikki hautaustoimistot myyvät käytännössä yhtä ympäristöystävällisiä sekä laatuvaatimukset täyttäviä tuotteita.

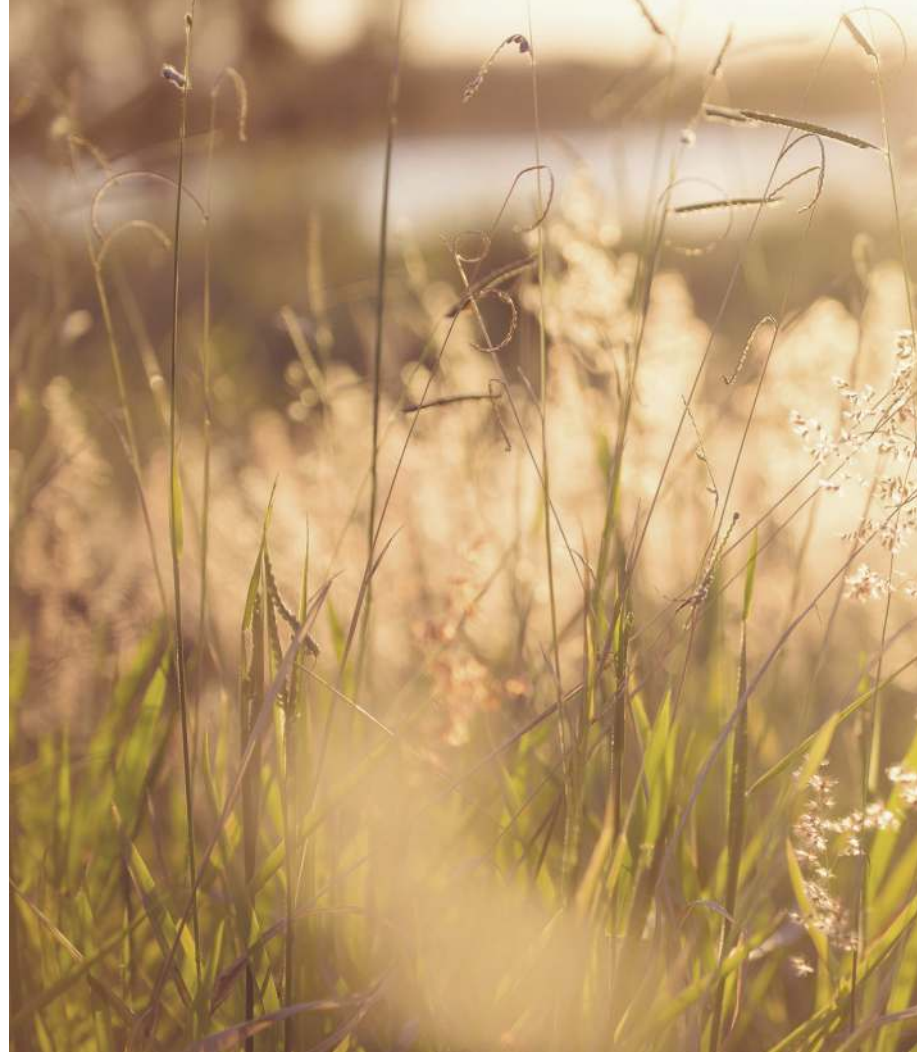
Useimmat liikkeet myyvät ja suunnittelevat muistomerkkejä ja palvelevat myös tällä erittäin tärkeällä alueella omaisia. Muistomerkki ja hautapaikka ovat usein omaisille tärkeä paikka surutyölle ja tulevaisuudessa vainajan muistamiselle. Hautamuistomerkki suunnitellaan yksilöllisesti. Myös vanhoihin merkkeihin suunnitellaan rat-

kaisuja siten, että niitä voidaan käyttää useampien sukupolvien ajan ja laittaa lisää nimiä.

Perunkirjoitus on toimitettava jokaisen Suomessa kuolleen luonnollisen henkilön jälkeen. Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry on kouluttanut ja kouluttaa jatkuvasti jäsenistöään myös perunkirjoitusasioissa.

Kukat ovat merkittävä osa hautauskulttuuriamme ja hautaus-

Se käsitys, että hoitamalla itse mahdollisimman paljon voi säästää on väärä, sillä hyvä ammattilainen ottaa huomioon omaisten ja kuolinpesän budjetin, sekä pyrkii oikealla suunnittelulla myös rakentamaan kokonaisuuden huomioiden sen, ettei tule turhia kustannuksia.

toimistosta saa tilata juuri sellaiset kukkalaitteet, jotka sopivat juuri siihen tilaisuuteen jota omaiset suunnittelevat. Nekin tehdään ns. räätälityönä. Kukat kertovat vainajasta ja ne kertovat myös antajastaan. Kukkakulttuuri ei ole suinkaan menettämässä merkitystään hautauskulttuurissa, vaan se on edelleen tärkeä ja kaunis osa hautajaisia sekä vainajan muistamista.

Hyvästä hautaustoimistosta omaiset saavat kaikki tarvittavat palvelut sekä tuotteet yhdestä paikasta. Aikaa toimistossa käyntiin olisi hyvä varata 1,5 tunnista kahteen tuntiin, siinä ajassa saadaan kaikki tarvittavat suunnitelmat tehtyä ja varaukset toimitettua.

Ammattitaitoinen hautaustoimisto auttaa suunnittelemaan hautajaiset huomioiden sekä toiveet että budjetin

Monilla asiakkaillamme ei ole aikaisempaa kokemusta hautauspalvelusta, ehkä ei myöskään hautajaisista. He ovat täysin uuden asian edessä, siksi he tarvitsevat ammattilaisia avukseen

järjestelyissä. Ammattilaiset tietävät mitä on huomioitava suunnittelussa ja ottavat huomioon yhteiskunnan, ympäristön, yhteistyökumppaneiden ja myös lain määräykset toteutuksessa. Heidän tehtävänä on tarjota oikeita ratkaisuja sekä riittävästi vaihtoehtoja omaisille. Omaiset eivät odota hautaustoimiston henkilökunnalta osanottoa, vaan sitä että he saavat ammattihenkilön apua ja voivat luottaa siihen palveluun ja tietoon, jonka hautaustoimistoista saavat.

Se käsitys, että hoitamalla itse mahdollisimman paljon voi säästää on väärä, sillä hyvä ammattilainen ottaa huomioon omaisten ja kuolinpesän budjetin sekä pyrkii oikealla suunnittelulla myös rakentamaan kokonaisuuden huomioiden sen, ettei tule turhia kustannuksia.

Kaiken kaikkiaan olisi hyvä, että tähän perhejuhlaan tai henkilön viimeiseen tilaisuuteen ja sen suunnitteluun paneuduttaisiin huolellisesti. Asioiden järjestykseen on hyvä varata hautaustoimistosta aika siten, että omaisilla ja hautaustoimistolla on aikaa riittävästi suunnitteluun ja toteutukseen.

Kivijalkaliike, siis sellainen hautaustoimisto, jolla on kiinteä toimipiste antaa asiakkaalle varmuuden siitä, että siellä on henkilöt tavoitettavissa tarvittaessa. Päivystyspalvelu näissä liikkeissä antaa asiakkaalle neuvontaa ja vastaukset kellonajasta riippumatta. Jäsenyrityksillämme, jotka alalla toimivat on hyvät ja luotettavat tavarantoimittajat, useimmiten kotimaiset. Asiakas saa siis laadukkaat tuotteet ammattitaitoisen palvelun lisäksi.

Usein omaiset sanovatkin, kun kaikki on suunniteltu valmiiksi ja kätellään heidän lähtiessään toimistolta, että voi kuinka minä/me olemme helpottuneita. Eikö meidän todella tarvitse tehdä muuta kuin kutsua saattajajoukot hautaukseen. Emme voineet kuvitellakaan miten paljon tässä oli asioita hoidettavana. Emme varmasti olisi selvinneet ilman apua tältä. Olisin voinut tulla yksinkin asioimaan, täällähän oli erinomainen palvelu ja kaikki asiat otettiin huomioon. Sain mukaani hautaustilauksen, jossa on kaikki sovitut asiat ylhäällä, eikä tarvitse muistaa mitään erikseen. Siinä on myös kaikki

Hautaustilaisuus on vainajan viimeinen perhejuhla

Hautaustilaisuus on vainajan viimeinen perhejuhla

kustannukset jo laskettuna ja suunniteltuna, niin tiedämme ne ennalta.

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry:n jäsenliikkeet palvelevat vainajan muistoa kunnioittaen ja omaisten menetyksen ymmärtäen jokaista asiakastaan. On hienoa tehdä näin arvokasta työtä ja olla avuksi ihmisille silloin kun heitä on kohdannut useimmiten ikävin ja tuskaisin tilanne elämässään ja he ovat avuttomia kokemansa edessä.

KUOLEMAN KOHDATTUA

Useimmiten kuolema tapahtuu sairaalassa tai laitoksessa, tällöin henkilökunta huolehtii ensin vainajasta ja hoitaa tarvittavat ensitoimenpiteet. Jos ihminen kuolee muualla, vaikka kotona, on paikalle kutsuttava lääkäri ja tarvittaessa myös poliisi. Mikäli henkilöllä ei kuollessaan ole hoitavaa lääkäriä joka voi antaa kuolintodistuksen, tehdään tarvittaessa ruumiinavaus kuolinsyy selvittämiseksi. Omaisten on hyvä tietää, että hautausjärjestelyjä voi lähteä hoitamaan ja tekemään jo ennen kuin kuolintodistus on valmis.

Hautaustoimisto huolehtii yleensä siitä, että hautaamista varten tarvittava hautauslupa saadaan ennen hautaamista.

Kuolemaan liittyviä asioita hoitavat yleensä lähiomaiset tai heidän valtuuttamansa henkilö. Jos lähiomaisia ei ole huolehtivat hautauksesta vainajan kotipaikkakunnan sosiaaliviranomaiset tai vainajan kuolinpaikkakunnan viranomaiset. Hautaustoimilain mukaan on vainajan ruumis ilman aiheetonta viivytystä haudattava tai tuhkattava. Tuhka on vuoden kuluessa tuhkaamisesta haudattava tai muulla tavoin sijoitettava pysyvästi yhteen paikkaan.

Yleensä siunaus- tai toimitustilaisuus järjestetään parin kolmen viikon kuluttua kuolemasta ja urna lasketaan tai tuhka haudataan sitten viikon tai kahden kuluttua toimituksesta. Itse tilaisuudessa on paikalla saatto-

joukkoja laajemmin ja urnan tai tuhkan hautauksessa on muodostunut käytännöksi, että vain lähiomaiset ovat useimmiten läsnä. Siunaustilaisuus voidaan järjestää kirkossa, kappelissa tai haudalla. Muihin toimituksiin voidaan käyttää myös muita tiloja.

Hautausmaat ovat Suomessa seurakuntien ylläpitämiä pääsääntöisesti muutamaa yksityistä hautausmaata lukuun ottamatta. Vainaja voidaan haudata hautausmaan sukuhautaan tai esimerkiksi muistolehtoon. Merihautaus on myös mahdollinen sille osoitetulla alueella. Hautaaminen muualle kuin hautausmaahan suoritetaan lääninhallituksen tai maanomistajan luvalla.

Omaiset päättävät siitä ketä he kutsuvat hautajaisiin. Nykyisin on yleistynyt tapa, että hautajaisiin kutsutaan vain lähipiiri. Jos omaisia ei ole, voi siunaustilaisuudessa olla paikalla ainoastaan vainaja ja pappi. Kuolinil-

Hautausjärjestelyjä voi ryhtyä tekemään jo ennen kuin kuolintodistus tai hautauslupa on valmis

moitus on vapaaehtoinen, sitä voidaan käyttää kutsuna tai sillä voidaan jälkepäin kertoa henkilön kuolemasta. Jos sitä käytetään kutsuna, laitetaan ilmoitus noin viikkoa ennen tilaisuutta, jälkepäin laitettuna ilmoitus on yleensä seuraavan viikonlopun tai viikon lehdessä ja siinä voi myös esittää kiitoksen osanotosta. Seurakunnat ilmoittavat jäsentensä poismenosta omissa lehdissään omaisten luvalla.

Hautausjärjestelyjä laadittaessa otetaan huomioon kuolinpesän tarpeet ja toiveet vainajan vakaudesta ja toivomuksia kunnioittaen. Usein myös suunnittelussa on huomioitava vainajan varallisuus ja toteutettava sekä löydettävä ratkaisut tämän mukaan. Varattoman henkilön hautauksesta vastaa sosiaalitoimi toimeentulotuella. Toimeentulotuella kustannetaan yleensä vain välttämättömät kulut.

Hautauksen välttämättömät kulut muodostuvat seuraavista:

- hautapaikka (seurakunnan kulut)
- arkku
- vainajan kuljetus sairaalasta, kotoa tai muualta vähintään hautausmaalle
- vainajan arkuun huolto

Minimissään nämä kustannukset ovat n.1.000,00eur ja lisäksi seurakunnan kulut.

Normaalisti hautaukseen perinteisesti arkun ja vainajan arkuun huollon sekä kuljetuksen lisäksi tulee kukkalaite ja muistotilaisuus; silloin kokonaiskustannus on n.2.500,00eur-3.500,00eur.

Lisäksi hankitaan usein muistomerkki joiden hinnat alkavat yleensä n.500,00eur. Seurakunnan kulut hautapaikasta vaihtelevat maksuttomasta hieinan yli 1.900,00 euroon (0eur-1.900,00eur).

Kuolinilmoitus suurimpien kaupunkien valtalehdissä maksaa saman verran kuin hautauksen muut minimikustannukset ja jopa yli 1.000,00 euroa.

HELENA CASTRÉN

rovasti, kirkkoherra, psykoterapeutti

Miten syntyvät hoitavat hautajaiset?

Ihminen, joka arvostaa omaa elämäänsä, arvostaa myös niitä, joiden kanssa sitä jakaa. Kun joku tällainen matkakumppani kuolee, on luonnollista, että hänet halutaan myös hyvästellä. Ei hautajaisiin osallistumista tarvitse pelätä. Kuolema kuuluu elämään. Samalla tavoin kuuluu hyvästijättöriitti. Hautajaisissa se, mitä on tapahtunut, ikään kuin julkistetaan lopullisesti ja kohdataan yhdessä.

Ihmiset ovat usein avuttomia eivätkä tiedä mitä sanoa surevalle. "Otan osaa!" Se tarkoittaa kaikessa karuudessaan sitä, että sanoja tahtoo jakaa menetyksen surijan kanssa. Osanottajien ei pidä esiintyä tunkeilevina ja turhan uteliaina. Omaisilla on oltava oikeus myös sanoa, että en halua nyt kertoa enempää.

Jokaisella paikkakunnalla on omat hautajaistraditionsa. Niitä voi myös muuttaa, jos on tarpeen. Jatkuvuus tuo toisaalta turvallisuutta silloin, kun surun laineet lyövät myrskyisästi eikä oikein jaksa järjestää hautajaisia.

Hoitavissa hautajaisissa on kyse mittatilaustyöstä, räätälöidystä juhlasta, johon hautajaisten tavat ja toimituksen kaava antavat monia soveltamismahdollisuuksia. On tärkeätä, että hyvästijättö-

juhlasta tulee sopiva juuri teille. Sellainen, jossa te voitte parhaiten surra ja kiittää yhdessä. Älä mieti, miten pitää, vaan mitä voit ja saat tehdä viimeisenä palveluksena rakkaalle ihmiselle ja mikä auttaa surun koskettamia eniten.

Pienten yksityiskohtien ja symbolien kertomaa ja merkityksiä ei pidä väheksyä. Suru on monesti sanaton. Silloin tilojen, kuvien ja musiikin kieli sanoittaa tilanetta omalla tavallaan. Musiikki voi olla instrumenttimusiikkia tai laulua. Kappelin soittimet asetavat usein rajoituksia musiikkivalinnoille. Siunaava pappi tai kanttori auttavat myös virsien ja muun musiikin valinnassa.

Hautajaisia järjestettäessä on muistettava myös niihin osallistuvat lapset, nuoret, vanhukset ja vammaiset ja heidän kykynsä omaksua puhetta. Ei ole yhden-tekevää millainen ilmapiiri hautajaisiin halutaan luoda. Ennen puhuttiin hyvistä hautajaisista, joissa voitiin luontevasti jakaa muistoja ja tunteita, ja joista jäi ehyt olo.

Yhdessä rakennetut hautajaiset ehkäisevät traumatisoitumista realisoimalla tapahtuneen ja nopeuttavat arkeen palaamista. Joskus suru tekee toimeliaankin

ihmisen toimintakyvyttömäksi ja hautajaisjärjestelyissä on viisainta turvautua ulkopuoliseen apuun. Joku läheisensä menettänyt jähmettyy paikalleen, joku purkaa yksinäisyyttään toimintaan. Niille, jotka haluavat toimia, kannattaa antaa tehtäviä. Esimerkiksi nuoret voivat tehdä kuvaesityksiä muistotilaisuuteen, olla siunauskappelin ovilla toivottamassa saattoväkeä tervetulleeksi ja jakamassa siunaustilaisuuden käsiohjelmaa tai virsikirjoja. Joku voi kokea tärkeäksi, kun hän saa leipoa jotakin muistotilaisuuteen tai toinen, kun voi lapiolla peittää haudan umpeen.

Kukaan ei ole määrännyt, että muistokukkien tulisi olla aina sinivalkoisia. Muistokukat ja -runot voidaan noutaa yhteisten muistojen puutarhoista tai kaupasta. Pienillekin asioille voi antaa merkityksiä. Ne myös saattavat auttaa kokemaan kiitollisuutta yhdessä eletystä ajasta.

Muistopöydälle asetetaan usein pieni kukkalaite, kynttilä ja vainajan kuva. Joskus keskustellaan siitä, valitaanko nuoruuden kuva tai viimeisin kuva. Toiset tuovat muistotilaisuuteen kuva-albumeja tai asettavat jokaiseen pöytään erilaisia kuvia vainajan elämän vaiheista.

Sukulaistädin muistotilaisuuteen kerättiin hänen valmistamiaan käsitöitä isolle pöydälle. Enon hautajaisissa oli esillä hänen päre- ja puutöitään. Joskus soitetaan vainajan lempimusiikkia. Aiemmin, kun muistotilaisuuksia pidettiin enemmän vainajan kodeissa, oli eletty elämä ja käden jälki luontevasti kulissina muistotilaisuudelle. Muistotilaisuuteen järjestetään usein kahvi- tai ruokatarjoilu. Yhteinen yksinkertainenkin ruokailu, muistoateria, kuvastaa jälkeen jäävien elämän jatkumista traumaattisen kokemuksen jälkeen.

Omaisten ja ystävien muistosaanat voivat olla henkilökohtaisia muisteluja. Myös hauskoja yhteisiä kokemuksia voi kertoa. Puheen pitäjän ei tule turhaan

pelätä liikuttumista, sillä hautajaisissa saa näyttää tunteitaan, kunhan pystyy jatkamaan puheenvuoronsa päätökseen. Muistosanoja valittaessa on hyvä muistaa, että sanoo sen, mitä on sydämellä, eikä sitä, mitä muiden mielestä pitäisi sanoa. Hautajaisissa tarvitaan niitä, jotka sanoittavat tilannetta: vainajan muistoa ja sitä hämmennystä, jonka tämän poismeno aiheuttaa. Tähän on parhaat edellytykset lähipiirillä. Lasten, nuorten ja läheisten vaatimattomatkin musiikkiesitykset tuovat lämpöä tilaisuuteen.

Lapsen käsitys kuolemasta riippuu hänen iästään. Pienen lapsen on vaikeata ymmärtää kuoleman lopullisuutta. Hänellä on paljon kysymyksiä, joita hän toi-

voo aikuisten kuulevan. Pidäthän lasta sylissä ja lähelläsi. Lapset on huomioitava surun keskellä. Heille on viisasta kertoa etukäteen, mitä hautajaisissa tapahtuu ja miten siellä toimitaan. Lapselle voi selittää, että hautajaisissa monet itkevät, mutta että se auttaa surussa.

Läheisen kuolema ei jalosta kehtään paremmaksi ihmiseksi, mutta omaa tahtia tapahtuvan surun matkan tehtyään ihminen ymmärtää elämän lahjan ja arvon entistä syvemmin. Jonain päivänä suru hellittää ja niiden päivien määrä lisääntyy, jolloin alkaa voida taas paremmin ja jaksaa suuntautua kohti tulevaisuutta, jota rakkaus ja muistot kantavat.

Kyllikki Forsius

HAUTAJAISVIERAANA

Hautajaisiin ei sinänsä ole yleispäteviä käytösohjeita. Jokainen tilaisuus on suunniteltu omaisten sekä vainajan toiveita ja perinteitä kunnioittaen. Tilaisuuden myöskin muuttuvat joskus tapahtuman aikana. Ei tarvitse liian paljon miettiä, osaako käyttäytyä oikein. Tilaisuus on usein kaikille yhtä uusi ja kysymyksiä herättävä. Omaisille tärkeää on tilaisuuden sisältö sekä se, että saattajat ovat tulleet paikalle ja ottavat osaa.

Osanotot, surunvalittelujen ilmaisut sekä tervehtiminen olisi hyvä jättää muistotilaisuuteen. Näin annetaan omaisille mahdollisuus rauhoittua siunaustilaisuuteen. Myöskin puheet pidetään muistotilaisuudessa.

ISTUMAJÄRJESTYS

Kappelissa ja kirkossa vainajan sukulaiset istuvat oikealla puolella. Muut ystävät, tuttavat, työtoverit ja puolison omaiset istuvat vasemmalla puolella. Lähiomaisille varataan tila etupenkkeihin. Ei tarvitse huolestua

jos on istunut väärällä puolella. Joskus on parempi, että penkit täyttyvät edestäpäin tasaisesti.

KUKKALAITTEET

Kukkalaitteet voidaan laskea joko kappelissa, kirkossa tai haudalla. Omaiset ovat sopineet käytännöstä etukäteen siunauksen toimitajan kanssa. Mikäli tilaisuuteen on tehty painettu käsiohjelma, käytännöstä useimmiten ilmoitetaan siinä. Lähimmät omaiset laskevat ensin kukkansa, sen jälkeen sukulaiset ja tämän jälkeen työtoverit sekä ystävät ja muut tahot. Jos saattajat eivät ole varmoja omasta vuorostaan, on joustavuus tässä hyväksi ettei tule turhaa odottelua.

KUKKIEN LASKU

Laskijat pitävät arkun vieressä muutaman sekunnin hiljaisen hetken. Tämän jälkeen luetaan tai lausutaan saattosanat/teksti. Kukka tai kukkalaite lasketaan arkun viereen sille varatulle telineelle tai lattialle. Laskijat tervehtivät nyökäten äänettömästi omaisia ja poistuvat paikalleen.

Vasemmalla puolella istuvat laskevat kukat vasemmalle puolelle arkkuja ja oikealla istuvat oikealle. Tässä myös on hyvä huomioida tasapuolisuus, että kukkia tulisi tasaisesti arkun kummallakin puolelle. Arkun päälle ei lasketa kukkia.

Jos kukat on arkkuhautauksessa laskettu sisällä, ei haudalla enää lueta tekstejä vaan kukat ainoastaan asetetaan hautakummulle.

KIRKOSTA TAI KAPPELISTA POISTUMINEN

Loppusoiitto kuunnellaan paikallaan istuen. Kantajat siirtyvät loppusoiiton päättyessä arkulle. Kantajat lähtevät kantamaan arkkuja ulos ja lähimmät omaiset siirtyvät heti tähän perään. Tämän jälkeen vainajan sukulaiset vasemmalta ja sen jälkeen oikealla istuneet.

Arkun kanto

Hautaan lasku

Kyllikki Forsius

KANTAJAOHJE

KANTAJAT

Arkku on kappelissa ja kirkossa vainajan pää alttariin päin. Arkkua kannetaan jalkopää edellä.

Kantajien järjestys ja kantajat on hyvä sopia etukäteen. Vahvemmat kantajat on suositeltavaa sijoittaa pääpuolelle. Kantajiksi pyydetään yleensä vainajan miespuolisia omaisia tai ystäviä mutta myös naiset voivat toimia kantajina. Mikäli saattajista ei löydy kantajia voi heidät tilata hautaustoimiston kautta.

Talvella päällysvaatteet ja käsi- neet pitäisi olla hyvin saatavilla, mikäli niitä käytetään. Käsineet voivat olla tummat tai harmaat eivät kuitenkaan valkoiset. Kantajat voivat käyttää valkoista kaulaliinaa.

Vahtimestari tai pappi voi kutsua kantajat, jotka asettuvat arkun ympärille. Usein kantajat siirtyvät sovitusti loppusoiton jälkeen

omatoimisesti. Urkuri voi so- vittaessa soittaa saattomusiik- kia. Kantajat viettävät hiljaisen hetken asennossa arkkuun päin kääntyneinä ja laittavat hatun päähänsä.

KANTAMAAN LÄHDETTÄESSÄ

Kantoliina laitetaan selän takaa (ei niskan) ulommalle olkapääl- le. Koukistetaan jalkoja vähän ja vedetään kantoliina kireälle. Kantoliinasta pidetään tukevalla otteella kiinni alhaalta.

Arkkua kannetaan mahdolli- simman suorana ja korkealla, huomioiden kantajien tasapaino. Tämä helpottaa arkun siirtämistä kärryille tai hautausautoon. Arkun kantamista helpottavat arkkuun kiinnitetyt kahvat, jon- ka vuoksi suosittelemme niiden käyttöä.

ARKKUA HAUTAAN LASKETTAESSA

Olkapäällä oleva liina lasketaan

taaksepäin ja käsi viedään eteen toisen käden luo siten, että kädet ovat peräkkäin kantoliinalla. Liina- nasta pidetään kiinni siten, että käsi ei jää arkun kannen alareu- nan alle. Kantoliinaa ei saa pyö- rittää käden ympärille, sen on kuljettava vapaasti käsien läpi.

Liinaa löysätään selän takaa hil- jalleen arkkua hautaan lasket- taessa. Kun arkku on laskettu hautaan toisen puolen kanta- jat irrottavat otteensa liinoista ja vastapuolella olevat kantajat nostavat ne ylös. Tästä on sovit- tava etukäteen etteivät liinat pu- toa hautaan.

Kantajat hiljentyvät hetkeksi haudalla ja kääntyvät omaisiin päin sekä kumartavat.

Tämän jälkeen haudan päälle lasketaan yleensä kansi, jolle saattoväki laskee kukkalaitteet. Hauta voidaan myös joillakin paikkakunnilla luoda umpeen.

Miten vainajan pankkiasioita hoidetaan -Finanssivalvonnan ohjeita

KUOLINPESÄN ASIOIDEN HOITAMINEN

Henkilön kuoltua hänen oikeutensa ja velvollisuutensa siirtyvät kuolinpesälle. Kuolinpesän asioista päättävät pesän osakkaat yhdessä.

Kuolinpesän osakkaita ovat yleensä

- lakimääräiset perilliset eli lapset tai heidän jälkeläisensä
- leski, jos puolisoilla oli avio-oikeus toistensa omaisuuteen (leski on osakkaana siihen asti, kunnes puolisoitten välillä on toimitettu omaisuuden ositus)
- yleistestamentin saaja eli henkilö, jolle vainaja on testamentannut koko omaisuutensa tai osuuden siitä.

Kuolinpesän osakkaiden oikeudet

Kuolinpesän pankkiasioinnissa suojataan niin vainajan kuin pesän osakkaidenkin etuja. Kuolinpesän osakas on oikeutettu yk-

sinään, ilman muilta osakkailta saatua valtakirjaa:

- saamaan perunkirjoitusta varten saldotodistukset vainajan varallisuudesta, lainoista ja vastuista kuolinpäivänä,
- saamaan muutenkin tietoja vainajan pankkiasioiden kuolinpäivän tilanteesta ja sen jälkeen,
- jättämään pankille maksettavaksi vainajan tililtä hautajaisiin tai muuten selvästi kuolintapaukseen liittyviä laskuja taikka vainajalle kuuluneita sähkö-, puhelin- tai yhtiövastikelaskuja, ja
- luotteloimaan vainajan tallokeron sisällön yhdessä pankin kahden toimihenkilön kanssa. Selvitykseksi riittää tällöin virkatodistus, josta on nähtävissä, että kyseinen henkilö on pesän osakas.

Kuolinpesän kaikkien osakkaiden suostumus vaaditaan, kun:

- nostetaan käteistä vainajan tililtä,
- tyhjennetään vainajan tal-

lokero,

- myydään vainajan arvopapereita, tai
- pyydetään tietoja vainajan elinaikaisista pankkiasioista.

Osakkaat voivat valtuuttaa yhden osakkaista tai jonkun muun edustamaan kuolinpesää. Vaihtoehto kuolinpesän osakkaiden yhteishallinnolle on tuomioistuimen määräämän pesänselvittäjän hallinto. Perittävä voi testamentissaan määrätä testamentin toimeenpanijan, jolla on lähes sama toimivalta kuin pesänselvittäjällä, jollei testamentista muuta ilmene.

Muista seuraavat seikat

Henkilön tileihinsä antamat käyttöoikeudet ja muut valtuutukset lakkaavat kuolinhetkellä. Sovi osakkaiden kesken kuolinpesän asioiden hoidosta, kuten tilinkäyttöoikeudesta. Kuolinpesä vastaa myös vainajan veloista. Hanki tarvittaessa ammattitaitoista apua asioiden hoitoon.

Lähde: Finanssivalvonta

Koonnut Kyllikki Forsius

HAUTAUSKULUISTA

Hautauskulut maksaa yleisimmin vainaja itse

Vainajan varoista maksetaan ensisijaisesti hautauskulut ja pesänselvitys sekä perunkirjoituskulut.

Vainajan pankkitililtä voi yksikin pesän osakas maksaa tai jättää maksettavaksi hautaamisesta ja perunkirjoituksesta aiheutuneet kulut.

Yksikin kuolinpesän osakas on oikeutettu saamaan pankilta tiedot vainajan pankkitilien saldoista ja asiakkuuksista. Näin hautausta järjestävillä omaisilla on mahdollisuus selvittää ennen hautausjärjestelyjä kuolinpesän käytettävissä olevat rahavarat.

Vaikka kaikki vainajan elinajanaan antamat valtakirjat ja oikeutukset tileihin lakkaavat kuolinhetkellä mahdollistaa yllä mainittu käytäntö sen, ettei omaisten tarvitse sijoittaa hautauskulujen maksuun omia varojaan tahtomattaan mikäli vainajan omat varat niihin riittävät.

Jos vainajalla ei ole omia varoja

Jos vainajalla ei ole omia varoja,

järjestelyistä huolehtii se kunta, jossa vainajalla oli kuollessaan kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta, tai, jos vainajalla ei ollut kotikuntaa, se kunta, jossa vainaja kuollessaan asui.

Sosiaalitoimella on mahdollisuus periä kuolinpesältä takaisin maksamansa hautauskulut mikäli pesässä on perunkirjoituksen jälkeen varoja.

Perunkirjoitus ei ole maksuperuste

Tilaaaja vastaa hautauskuluista hautaus toimistolle ja muille järjestäville tahoille. Perunkirjoituksen valmistuminen ei siis ole peruste hautauslaskun maksamiselle. Hautaus toimistoilla on omat maksuehtonsa joihin tilaaja sitoutuu, kun hän tekee hautaus toimistolle toimeksiannon hautausjärjestelyistä. Vaikka kuolinpesä olisi varaton, ei se vapauta tilaajaa maksuvelvoitteesta.

Myös julkisen tahon, tässä tapauksessa sosiaalitoimen, on noudatettava laskussa olevaa maksuehtoa. Jos perunkirjoitusta esitetään maksuperusteeksi varattomassa pesässä, tarkoit-

taisi se hautauksen järjestämistä perunkirjoituksen jälkeen. Kuitenkin hautaus toimilaissa on seuraava kohta:

Hautaus toimilain 2§ Yleiset velvollisuudet

Vainajan ruumis on ilman aiheutonta viivytystä haudattava tai tuhkattava. Vainajan ruumista ja tuhkaa tulee käsitellä arvokkaalla ja vainajan muistoa kunnioittavalla tavalla. Vainajan ruumiin hautaamisessa ja tuhkaamisessa sekä tuhkan käsittelyssä tulee kunnioittaa vainajan katsomusta ja toivomuksia.

Hautaus toimistoilla ei ole velvoitetta maksaa varattomien hautauksia.

Tilaaajan vastuu

Kuolinpesän varoista voidaan ensisijaisesti maksaa edellä mainittu kulut. Mikäli pesän varat eivät riitä näiden kulujen maksamiseen, on tilaaja vastuussa maksuista.

SUOMEN HAUTAUSTOIMISTOJEN LIITON JÄSENLIIKKEET PALVELEVAT OMAISIA AMMATTITAITIDOLLA

Asiakastyytyväisyystutkimuksen mukaan 95 prosenttia tutkimuksessa mukana olleiden hautaustoimistojen asiakkaista oli saamaansa palveluun täysin tai hyvin tyytyväisiä. Taloustutkimuksen tutkimusjohtaja Pasi Huovinen toteaa: ”Tutkittujen hautaustoimistojen saamat arviot ovat aivan poikkeuksellisen myönteisiä. Vaikuttaa siltä, että suomalaisia palvelee heille todella vaikeassa elämänvaiheessa erittäin pätevä joukko yrittäjiä.”

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry toteutti yhdessä Taloustutkimuksen kanssa asiakastyytyväisyystutkimuksen, jossa tarkasteltiin Liiton jäsenliikkeissä asiointien omaisten kokemuksia saamastaan palvelusta. Tutkimukseen osallistuneiden jäsenliikkeiden saama palaute ja asiakastyytyväisyys ovat poikkeuksellisen myönteisiä. Tulos on Taloustutkimuksen vertailutietyöpankin perusteella yksi korkeimmista mitatuista.

96 prosenttia tutkimukseen vastaajista koki hautaustoimistolta ostetut palvelut maksetun hinnan arvoiseksi

Erityisen tyytyväisiä asiakkaat olivat heitä palvelleeseen asiakaspalvelijan toimintaan. Asiakaspalvelijan asiantuntemus ja järjestelykyky olivat tärkeimpiä hyvän asiakaspalvelijan ominaisuuksia. Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry kouluttaa jäsenliik-

keitään ja niiden henkilökuntaa jatkuvasti. Ammatillinen osaaminen on erityisen tärkeää tilanteissa, jossa omaisten on voitava luottaa asioiden hoitaminen ja käytännön järjestelyt asiantuntijoiden käsiin. Tässä tavoitteessa hautaustoimistot ovat onnistuneet erityisen hyvin.

Osaaminen näkyi myös muilla tutkituilla osa-alueilla: yli 90 prosenttia tutkimukseen vastanneista oli täysin tai hyvin tyytyväisiä myös esimerkiksi käytetyn yrityksen kuljetuspalveluihin, muistotilaisuuden järjestelyihin, muistomerkin hankkimiseen sekä perunkirjoituspalveluihin. Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry:n jäsenliikkeet palvelevat asiakkaitaan kaikissa hautaukseen liittyvissä kysymyksissä ja parhaimmillaan kaiken kuolemaan liittyvän voi hoitaa samasta paikasta. Hautaustoimistosta poistuukin usein helpottuneita omaisia: ”En olisi arvannut, että voin hoitaa kaiken täällä, eikä meille todella jää muuta tehtävää kuin kutsua saattojoukot hautajaisiin?”

Henkilökohtainen palvelu ja ammattilaisen vastuu takaavat parhaiten onnistuneen palveluiden kokonaisuuden: sellaiset jäähyväiset, joilla on merkitystä omaisten kannalta siinä prosessissa, jota he joutuvat käymään läpi. Myös tutkimukseen vastanneet omaiset kokivat henkilökohtaisen palvelun merkityksen tärkeänä. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että erityisesti arkun ja uurnan valinta, hautaus-tilaisuuden järjestelyjen hoitaminen ja kuljetuksen tilaaminen on

parasta hoitaa henkilökohtaisesti paikan päällä hautaustoimistossa. Näin rakentuu luottamus siihen, että joku ottaa vastuun ja antaa varmuuden asioiden sujumisesta.

Joskus ihmisillä tuntuu olevan käsitys, että hautauspalvelujen hankkiminen on kovin kal-

”Tutkittujen hautaustoimistojen saamat arviot ovat aivan poikkeuksellisen myönteisiä. Vaikuttaa siltä, että suomalaisia palvelee heille todella vaikeassa elämänvaiheessa erittäin pätevä joukko yrittäjiä.”

lista. Jokaiset hautajaiset ovat yksilöllinen juhla, ja siksi myös omaisten tekemät valinnat vaikuttavat hautaamisen kustannuksiin. Käytännössä hautaustoimistojen palveluita käyttäneet eivät kuitenkaan näe palveluiden hintaa ongelmallisena. Jopa 96 prosenttia tutkimukseen vastaajista nimittäin oli sitä mieltä, että hautaustoimistolta ostetut palvelut olivat maksetun hinnan arvoisia. Tämä viestii siitä, että omaiset saavat kaipaamansa avun käytännön järjestelyihin - ja enemmänkin.

Asiakastyytyväisyystutkimukseen vastasi yli 900 Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry:n jäsenliikkeen asiakasta eri puolilta Suomea. Tutkimus toteutettiin

TUTKITUSTI LAADUKASTA PALVELUA

Suomen
Hautaustoimistojen
Liitto ry:n
JÄSENLIIKKEESTÄ

taloustutkimus

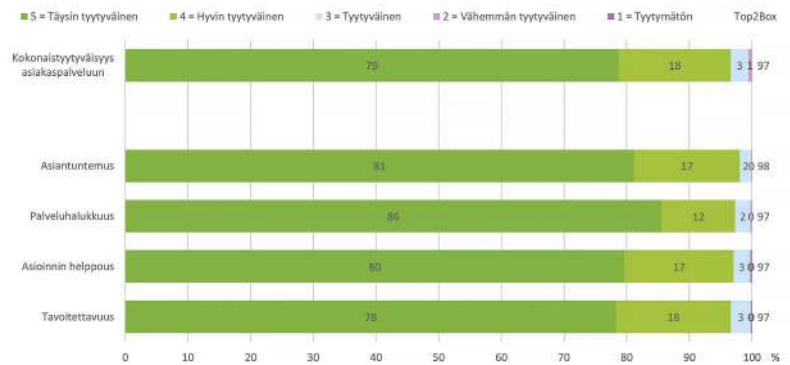
Kokonaistyytyväisyys ja osa-alueet

marraskuun 2017 ja heinäkuun 2018 välisenä aikana. Tutkimuksen yhteydessä toteutettiin myös kuluttajatutkimus, jossa selvitettiin suomalaisten kuluttajien mielikuvia ja kokemuksia hautamisesta, hautaamiseen liittyvistä traditioista ja palveluista.

Lähde: Tutkimusraportti. Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry, asiakastyytyväisyystutkimus. Pasi Huovinen, Taloustutkimus Oy.

Asiakaspalvelu

SUOMEN HAUTAUSTOIMISTOJEN LIITTO RY:N JÄSENET OVAT HAUTAUSTOIMISTOYRITYKSIÄ, JOTKA OVAT SITOUTUNEET NOUDATTAMAAN HYVIÄ KAUPPATAPOJA SEKÄ HAUTAUSALAN EUROOPPALAISIA EETTISIÄ OHJEITA. JÄSENLIIKKEET NOUDATTAVAT MYÖS HAUTAUSALAN YLEISTÄ EUROOPPALAISTA STANDARDIA (SUOMEN STANDARDISOIMISLIITTO SFS, STANDARDI SFS-EN 15017). JÄSENYRITYKSET KEHITTÄVÄT AMMATTITAITOON KOULUTUKSILLA JA AKTIIVISELLA YHTEISTYÖLLÄ.

SUOMEN HAUTAUSTOIMISTOJEN LIITTO RY

Ab Begravningsbyrå Hautaustoimisto Oy Marjamäki
Ainanlinnan Kukka ja Hautauspalvelu Oy
Ajade Oy
Anjalankosken Juhla- ja Hautauspalvelu
Arvo Kova Oy
Avoin Yhtiö Laurilan Kukka ja Hautaustoimisto
Begravningsbyrå Fant Ab - Hautaustoimisto Fant Oy
Begravningsbyrå Nocturne Ab
Bovellan Ky Kukka ja Hautauspalvelu
Callankukka- ja hautauspalvelu Oy
Diakon Palvelut Oy/DiakonHautaus
Espoon Hautaustoimisto Oy
F. Ala-aho Oy
G. Lindroosin Hautaustoimisto ja Sitomo Ky
Haapajärven Kukkakauppa ja Hautaustoimisto E&P Ranua Oy
Haukiputaan Hautaustoimisto Kropsu T:mi
Hautauspalvelu Aaltonen Oy
Hautauspalvelu Ari Lumme Ky
Hautauspalvelu Honkanen Ky
Hautauspalvelu Isotalo
Hautauspalvelu Kielonkukka Oy
Hautauspalvelu Kuusiniemi
Hautauspalvelu Luoma-Aho Ky
Hautauspalvelu P. Salonen Ky
Hautauspalvelu Pietét
Hautauspalvelu T. Strömberg Oy
Hautauspalvelu Tero Teuho
Hautauspalvelu Välimaa Oy
Hautauspalvelut Lajunen
Hautaustoimisto Aatos Lepistö
Hautaustoimisto Anja Viitala Oy
Hautaustoimisto Armas Borg
Hautaustoimisto Arvi Anttila Oy
Hautaustoimisto Autio Oy
Hautaustoimisto Huhta
Hautaustoimisto Ikäheimo Oy
Hautauspalvelu J. Nurro Oy
Hautauspalvelu ja Kukkakauppa Kalevi Laine Ky
Hautauspalvelu ja Kukkakauppa Lahtinen Ky

Pietarsaari
Tampere
Kiuruvesi
Keltakangas
Oulu
Nivala
Korsholm
Mariehamn
Iisalmi
Nurmijärvi
Pori
Espoo
Oulu
Parainen
Haapajärvi
Haukipudas
Helsinki
Kerava
Kuusankoski
Lahti
Espoo
Oulu
Kemijärvi
Peräseinäjoki
Turku
Hamina
Sastamala
Lahti
Ylöjärvi
Nurmes
Pori
Helsinki
Hämeenkyrö
Helsinki
Vaasa
Oulu
Kuopio
Forssa
Lieksa

Hautaustoimisto ja Kukkakauppa Lund Ky
Hautaustoimisto ja Kukkakauppa Tolvanen Oy
Hautaustoimisto ja Kukkakitomo Kaunisto Ky
Hautaustoimisto Kallioinen Oy
Hautaustoimisto Litmanen Oy
Hautaustoimisto Mattsson Oy
Hautaustoimisto Mettänen
Hautaustoimisto Mielonen Oy
Hautaustoimisto Mikko Mononen Oy
Hautaustoimisto Nieminen
Hautaustoimisto Ollonen Oy
Hautaustoimisto Parviainen Oy
Hautaustoimisto Perttala, Annikki Perttala-Koskinen Oy
Hautaustoimisto Savolahti Oy
Hautaustoimisto V. Puijola Ky
Hautaustoimisto Vemino
Hautaustoimisto-Begravningsbyrå Nyman & Co Oy Ab
Heikkilän Hautaustoimisto Urpo Karihaara Ky
Heinimäen Hautaustoimisto Oy
Helsingin Hautaushuolto
Helsingin Hautauspalvelu HHP Oy
Helsingin Hautaustoimisto
Herttoniemen Hautauspalvelu
Hiitolan kukkatalo ja hautaustoimisto ay
HOK-Elannon hautauspalvelu
Hollolan Kukka ja hautauspalvelu
Hyvinkään Hautaustoimisto
Hämeenkyrön Hautaustoimisto Mäkipää Ky
Isojoen Kukkakauppa ja Hautaustoimisto Ky
Jokelan Hautaustoimisto Oy
Joutsan Hautauspalvelu A. Ollikainen
Jurvan Hautaus- ja Kukkapaalu Kahl Oy
Järvenpään Kukkakauppa- ja hautaustoimisto Ky
Järvenpään Kukkatalo Oy
Kaarinanseudun Hautaustoimisto
Kaijan Kukka Oy
Kajaanin Hautauspalvelu Oy
Kalajoen Kukkatalo ja Hautaustoimisto Oy
Kangasalan Hautaustoimisto Ky Kujanpää

Orivesi
Lappeenranta
Huittinen
Lahti
Savonlinna
Kokkola
Urjala
Mikkeli
Helsinki
Kotka
Imatra
Kuopio
Turku
Valkeakoski
Kemi
Kuhmo
Porvoo
Pori
Rauma
Helsinki
Helsinki
Helsinki
Helsinki
Ylivieska
Helsinki
Hollola
Helsinki
Kyröskoski
Isojoki
Rovaniemi
Joutsa
Jurva
Järvenpää
Järvenpää
Kaarina
Ivalo
Kajaani
Kalajoki
Kangasala

Y:N JÄSENLIIKKEET

Kantolan Hautaustoimisto
 Karkkilan Kukka ja Hautauspalvelu Oy
 Karvian Kukka ja Hautaustoimisto
 Kausalan Kauppapuutarha Ky
 Keinonen Ky
 Kemijärven Kukkatori Ky
 Kerimäen Kukka- ja Hautauspalvelu Matti Malinen Ky
 Keskus-Kukka ja Hautauspalvelu Käsnänen Ky
 Kittilän Kukka ja Hautauspalvelu
 Koiviston Kukka - ja Hautaus Oy
 Kokemäen kukka ja hautaustoimisto Väliviita Oy
 Kontiolahden Kukka ja Hautauspalvelu
 Korhosen Hautaustoimisto ja Kukkatalo Oy
 KT-Yhtymä Oy / KT-Hautauspalvelu
 Kuivilan hautaustoimisto Yrjö Kuivila
 Kukka- ja Hautauspalvelu Eronen Oy
 Kukka ja Hautauspalvelu Henriikka Oy
 Kukka ja Hautauspalvelu Kuittinen Oy
 Kukka- ja Hautauspalvelu Lumo Ky
 Kukka- ja Hautauspalvelu Mikko Kinnunen Ky
 Kukka ja Hautauspalvelu Mutanen
 Kukka- ja Hautauspalvelu Päivänsini Oy
 Kukka- ja Hautauspalvelu Saima Laurila Oy
 Kukka- ja Hautauspalvelu Valkoinen Purje Ky
 Kukka ja Hautauspalvelu Vestola Ky
 Kukkahausa ja Hautaus Oy
 Kukkakauppa ja Hautaustoimisto Lahti Oy
 Kukkakauppa ja Hautaustoimisto Marjatta Rynnänen Ky
 Kukkakauppa ja Hautaustoimisto Nyberg Oy
 Kukkakauppa ja Hautaustoimisto Seunavaarat Ky
 Kukkakauppa-Hautaustoimisto Lapinvuokko Ky
 Kukka-Piibea ja Monosen Hautauspalvelu Ay
 Kukka-Riitta
 Kukkatalo ja Hautaustoimisto Petri Kouhia Ky
 Kukkatalo Kouhia Oy
 Kuopion Hautaustoimisto Niiranen
 Kurikan Kontti Oy
 Kyllikki ja Petri Forsius Hautaustoimisto Ay
 Kymen Hautauspalvelu Kovanen Ky

Tornio
 Karkkila
 Karvia
 Kausala
 Mänttä
 Kemijärvi
 Kerimäki
 Maaninka
 Kittilä
 Soini
 Kokemäki
 Kontiolahti
 Raaha
 Nurmijärvi
 Sodankylä
 Joensuu
 Orimattila
 Kaavi
 Simpele
 Lapinlahti
 Polvijärvi
 Korpilahti
 Kuortane
 Kaustinen
 Pello
 Hausjärvi
 Joroinen
 Jyväskylä
 Lappeenranta
 Kouvola
 Kolari
 Pihtipudas
 Virrat
 Turenki
 Lammi
 Kuopio
 Kurikka
 Vantaa
 Kouvola

Kyrkslättis Begravningsstjänst Ab
 Laihian Kukkakauppa ja Hautaustoimisto
 Lamminpään kukka- ja hautauspalvelu
 Lapväärtin Kukka ja Hautauspalvelu Ay
 Leppävirran Kukka ja Hautauspalvelu S. Kinnunen Ky
 Leskisen Kukkakauppa ja Hautaustoimisto ay
 Lieksan Viherkeskus ja hautauspalvelu Oy
 Lohjan Hautaustoimisto Helin
 Längkipohjan Kukkakauppa
 Länsivuoren Hautauspalvelu Ky
 Malax Begravningsbyrå Ab
 Malmin Hautaustoimisto
 Moisio Hautaustoimisto, Hautauspalvelu Jokiranta Oy
 Muonion Hautaustoimisto Pertti Kyrö
 Mynämäen Hautauspalvelu Ky
 Mölsän kukka- ja hautauspalvelu Hannu Valkonen
 Närpes Begravningsbyrå
 Oravais Begravningsstjänst Wentis
 Paimion Hautaustoimisto Kotamäki Oy
 Pajunkukka Oy
 Panelian Kukkatalo Oy
 Parolantien Kukkapaalu Oy
 Piimäpirtin hautauspalvelu
 Pudasjärven Hautaustoimisto ja Kukka Ky
 Purran Kukka- ja Hautauspalvelu
 Päivärannan Ruusu ja Hautauspalvelu Saari Ky
 Rainoma Oy
 Rantasen Hautaustoimisto
 Ratilainen Ky
 Rovaniemen hautaustoimisto
 Ruoveden Kukka ja Hautauspalvelu
 Saarijärven Hautauspalvelu Ky
 Sallan Kukka ja Hautaustoimisto Ky Petri Hakkarainen
 Salmelan Kukka ja Hautaustoimisto Ky
 Salon Hautaustoimisto Oy
 Satakunnan Hautaustoimisto Oy
 Savitaipaleen Kukka ja Hautaus Ky
 Savonlinnan Hautaus- ja Juhlapalvelu Oy
 Seinäjoen hautaus- ja juhlapalvelut Oy
 Siilinjärven Kukka- ja Hautauspalvelu Ky
 Siivosen Hautaustoimisto ja Kukkapiirtti Ky
 Siltasaaren Kukka ja Hautauspalvelu Ky
 Sinikan Kukkakauppa, hautaus- ja pitopalvelu
 Sipoon Kukka- ja Hautauspalvelu P.Borg & Co Oy
 Someron Kukkakeskus ja Hautaustoimisto Kauppi
 Sotkamon Hautaustoimisto Rusanen Oy
 Suomussalmen Kukka- ja Hautauspalvelu Lehto Ky
 Suonenjoen Hautaustoimisto ja Kukkakauppa
 Suur-Savon Hautauspalvelu Oy
 Säköylän Hautaustoimisto Ky
 T & M Sotaniemi Oy
 Taavetin Kukka- ja Hautauspalvelu Ky
 Tmi Pusulan Kukka ja Hautaustoimisto
 Torin Wanha Hautaustoimisto Oy
 Turenkin Kukka, Hautaus ja Pitopalvelu
 Urosen Puutarha, Kukkakauppa ja Hautaustoimisto Ky
 Vaalan Kukka ja Hautauspalvelu Ky
 Vaasan Hautaustoimisto Oy
 Wanha Kukkakauppa ja Hautaustoimisto Ay
 Wanhan Rauman Hautauspalvelu Oy
 Vehviläinen Oy
 Werthmanns Begravningsbyrå/Hautaustoimisto
 Vihdin Hautaustoimisto ja Kukkapaalu Kauhaneen Ky
 Väisäsen Kukkakauppa ja hautaustoimisto Ky
 Vääksyn Viherkukka ja hautauspalvelu Oy
 Vörå Begravningsbyrå, Nykarleby begravningsbyrå

Kirkkonummi
 Laihia
 Tampere
 Lapväärtti
 Leppävirta
 Ylihärmä
 Lieksa
 Lohja
 Längelmäki
 Kuopio
 Malax
 Helsinki
 Tampere
 Muonio
 Mynämäki
 Hankasalmi
 Närpes
 Oravais
 Paimio
 Äänekoski
 Panelia
 Hämeenlinna
 Pori
 Pudasjärvi
 Virrat
 Savonlinna
 Kauhajoki
 Pori
 Kitee
 Rovaniemi
 Ruovesi
 Saarijärvi
 Salla
 Jalasjärvi
 Salo
 Pori
 Savitaipale
 Savonlinna
 Seinäjoki
 Siilinjärvi
 Uusikaupunki
 Outokumpu
 Nilsia
 Sipoo
 Somero
 Sotkamo
 Suomussalmi
 Suonenjoki
 Mikkeli
 Säköylä
 Oulu
 Taavetti
 Pusula
 Lahti
 Turenki
 Jämsä
 Vaala
 Vaasa
 Iisalmi
 Rauma
 Laukaa
 Karis
 Vihti
 Pieksämäki
 Vääksy
 Vöyri

Kenen tahto?

Hautauksen ennakkosuunnittelu on hyvä väline tahdon ilmaisemiseen kuoleman jälkeen, mutta helpottaa myös omaisia hautausjärjestelyjen suunnittelussa.

YLEISET VELVOLLISUUDET HAUTAUSTOIMILAKI 2 §

Vainajan ruumis on ilman aiheutonta viivytystä haudattava tai tuhkattava. Vainajan ruumista ja tuhkaa tulee käsitellä arvokkaalla ja vainajan muistoa kunnioittavalla tavalla. Vainajan ruumiin hautaamisessa ja tuhkaamisessa sekä tuhkan käsittelyssä tulee kunnioittaa vainajan katsomusta ja toivomuksia.

Näin sanoo hautaustoimilaki. Kaiken lähtökohdana ovat siis vainajan toivomukset ja katsomus, siis vakaumus. Kuinka moni meistä, ja niistä jotka järjestävät hautajaisia, tiesi tai tietää mikä oli vainajan vakaumus tai vielä enemmän mitkä olivat vainajan toivomukset.

Omaiset, lähimmäiset, hautauksen järjestäjät sanovat usein toimistossa vainaja olisi halunnut vaatimattomat hautajaiset, hän oli niin vaatimaton. Tulee tuhkaus, eikö se ole nykyisin yleisintä? Edullista olisi hän tahtonut, eikö vain ja katse toisiin omaisiin.

Hautajaiset ovat vainajan viimeinen juhla maan päällä. Tässä tilaisuudessa arkku kuvastaa vainajaa, se tulisi siis valita niin että se on jollakin tavoin vainajaa kuvaava. Samoin kukat, jotka arkun päälle valitaan, tulisi valita siten, että niissä näkyy vainajan toive ja tavat. Laskettavat kukat jokainen valitsee omien mieltymystensä ja budjettinsa mukaan.

Yleinen median keskustelusuunta ja sävy saattaa vaikuttaa

hautausjärjestelyitä toteuttaviin omaisiin ja tilaajiin. Jos keskustelu liikkuu hautauksen hinnassa, on trendikästä puhua siitä ja toteuttaa järjestelyjä siinä teemassa, mutta mihin unohtuu silloin tuo hautaustoimilain tärkeä kohta: vainajan vakaumus ja toiveet.

Astuuko liian usein päättäväksi tekijäksi se mitä jää jäljelle niille jotka jatkavat elämää? Helpottava työkalu näihin pohdintoihin ja valintoihin olisi henkilön itsensä eläessään tekemä hautausuunnitelma.

Vaikka kuolemasta ja hautajaisiin liittyvistä asioista voi olla vaikeaa puhua elinaikanaan, voi sitä miettiä myös siitä näkökulmasta kuinka paljon se helpottaa jälkeensä jääviä.

Hautausjärjestelyjen lähtökohdana tulee olla vainajan toiveet ja vakaumus

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry:n jäsenliikkeillä on käytössään hautauksen ennakkosuunnittelu -lomake sekä hautausjärjestelyni -vihkonen. Nämä ovat maksuttomia välineitä oman tahdon ilmaisemiseen kuoleman jälkeen. Niissä voidaan hyvin yksityiskohtaisesti määritellä miten asiat halutaan hoidettavan ja minkälaisia valintoja on tehtävä hautausjärjestelyissä. Siinä voidaan myöskin määritellä vain tärkeimmät asiat, vaikkapa halu-

taanko tuhka- vai arkkuhautaus ja mihin halutaan tulla haudatuksi.

Yksinäisille henkilöille tämä on helppo tapa ilmaista viimeinen toivomuksensa siitä kuinka tulla haudatuksi. Esimerkiksi edunvalvojille tämä olisi mielestäni loistava apuväline silloin kun lähiomaisia ei ole. Tällä tavoin voitaisiin useimpien henkilöiden toiveet toteuttaa kuoleman jälkeen.

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry:n hautauksen ennakkosuunnitelma ja hautausjärjestelyni eivät sido tekijäänsä mihinkään yritykseen. Henkilö voi esittää toivomuksen mitä hautaustoimistoa toivoo käytettävän ja näistä voi toimittaa kappaleet hautaustoimistoon, valintapäätöksen voi myös jättää omaisille. Mikäli haluaa varmistua siitä, että kuoleman jälkeen asiat hoidetaan tietyllä tavalla ja määrätyillä kustannuksilla voi tehdä eläessään hautaus suunnitelman ja hautaustestamentin. Tässä hautaus-

kulut talletetaan ennakkosuunnitelman mukaisen laskelman perusteella pankkiin. Henkilön kuoleman jälkeen toteutetaan ennakkoon tilattu ja suunniteltu hautaus, joka veloitetaan talletetuista varoista. Tämä sopii hyvin yksinäisille henkilöille sekä vaikkapa lapsettomille pariskunnille.

Hautaus suunnitelmia on tehty kautta historiamme. Tämä lomake ja vihkonen on tehty helpottamaan oman kuoleman varalta tehtäviä suunnitelmia ja toiveita. Näissä on esitetty tärkeimmät kysymykset ja tiedot jotka hautausta järjestävän on hyvä tietää. Lomakkeeseen ja vihkoseen voi myös lisätä omia toiveita yksilöidysti.

Hautaus suunnitelmaa ei tule kätkeä kassakaappiin tai pankin tallelokeroon. On tärkeää, että tämä asiakirja löytyy mahdollisimman pian henkilön kuoleman jälkeen ja voidaan toteuttaa toivotun mukaiset järjestelyt. Mikäli henkilöllä on omaisia tai sovittu hautausjärjestelyiden toteuttaja

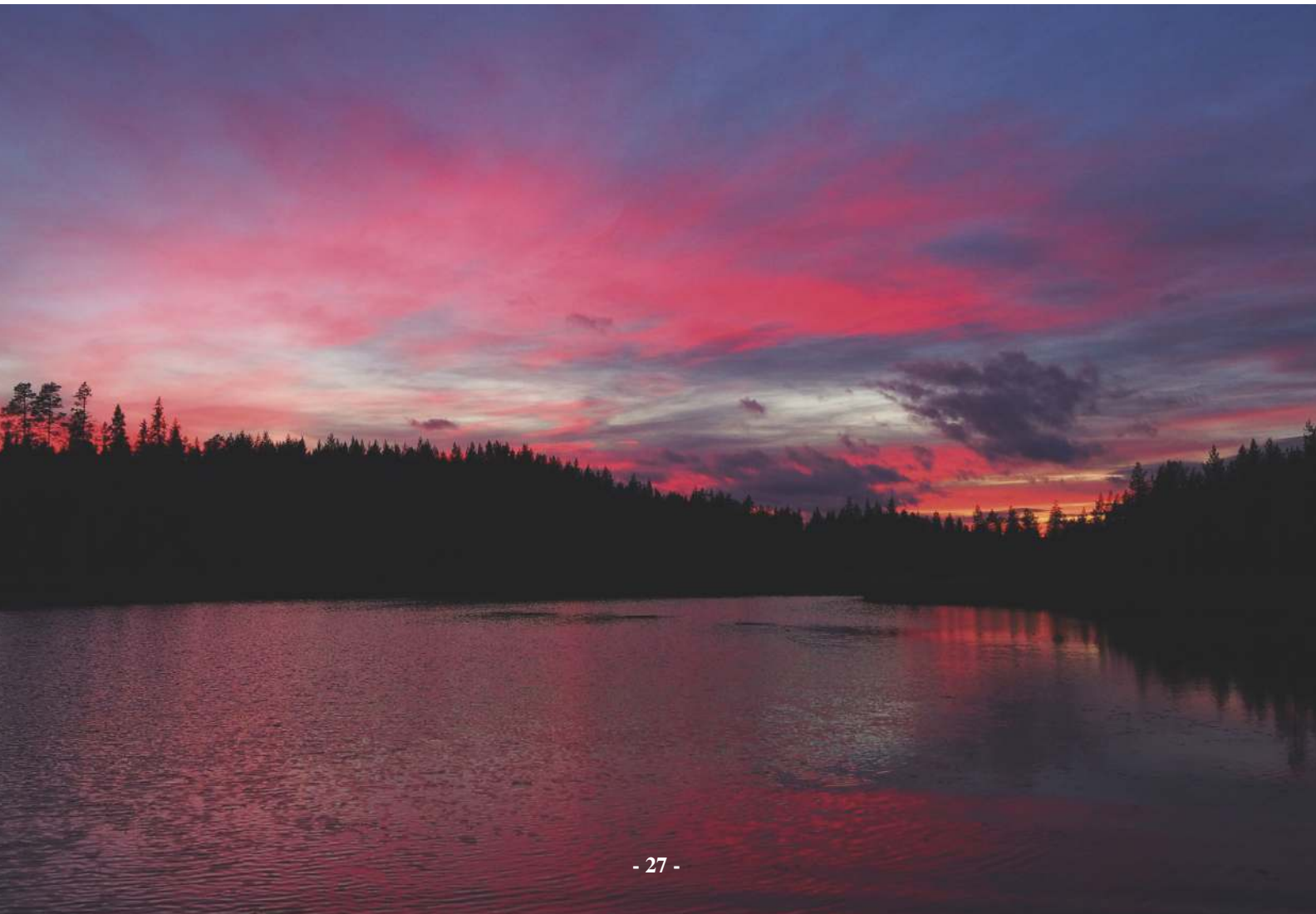
on hyvä antaa heille kopio suunnitelmasta.

Hautaus suunnitelman ja hautausjärjestelyni vihkosen saa Liiton jäsenliikkeistä, jäsenliikkeiden yhteystiedot löytyvät osoit-

Hautaus suunnitelmaa ei tule säilyttää kassakaapissa tai pankin tallelokerossa

teesta www.hautaustoimistojenliitto.fi. Sivustoilta löytyy myös muuta tärkeää ja hyödyllistä tietoa hautausjärjestelyistä sekä kuoleman jälkeen hoidettavista asioista.

Hautauksen suunnitteleminen etukäteen on usein helpottavaa itselle sekä kuoleman jälkeen omaisille. Tällä tavoin voimme toteuttaa henkilön oman tahdon ja voimme sanoa: näin hän halusi, tämä on minun tahtoni.

HAUTAUSTESTAMENTILLA VARMISTETAAN OMIEN TOIVEIDEN TOTEUTUMINEN

Varmin tapa vaikuttaa omiin hautausjärjestelyihinsä, on tehdä hautaustestamentti ja hautauksen ennakkosuunnitelma. Hautaustestamentti on Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry:n kehittämä järjestelmä, jonka avulla on mahdollista etukäteen suunnitella ja sopia hautausjärjestelyistä. Se on tarkoitettu helpottamaan omaisia valintojen tekemisessä sekä varmistamaan sen, että hautajaiset aikanaan järjestetään juuri siten kuin henkilö on itse halunnut.

Hautaustestamenttiin liittyy aina hautaussuunnitelma, jossa voi hyvinkin pitkälle yksilöidä ne järjestelyt, jotka asianomainen haluaa hautajaisiinsa sisällyttää.

Hautaustestamentti laaditaan Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry:n jäsenliikkeessä. Suunnitelmaan merkitään kaikki tuotteet ja palvelut, jotka asiakas haluaa hautausjärjestelyissä otettavan huomioon. Palvelut hinnoitellaan

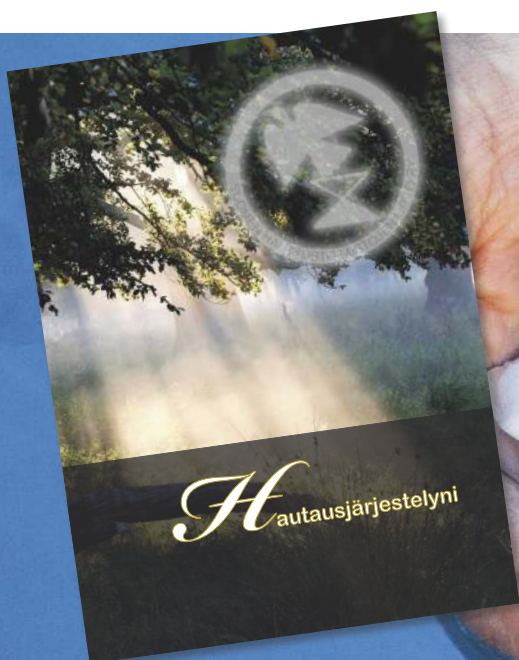
nykyhetken mukaan, jolloin saadaan arvio siitä mitä kokonaisuus tulisi maksamaan. Hautauksen ennakkosuunnitelman mukaiset kulut voi ennakkoon tallettaa siihen tarkoitukseen varatulle pankkitilille, joka on henkilön omalla nimellä, mutta se ei ole välttämätöntä. Suunnitelman mukaiset hautauskulut voidaan veloittaa vainajan tililtä laskun mukaan.

Hautauksen suunnitteleminen etukäteen voi olla helpottavaa sekä itselle että kuoleman jälkeän omaisille. Myös esimerkiksi aluehallintovirasto suosittelee kaikkia kirjaamaan ylös viimeisen toiveensa, jotta toive toteutuisi mahdollisimman hyvin eikä asioista syntyisi riitaa ja eripuraa jäljelle jääville. Mikäli henkilö on edunvalvonnassa, olisi erittäin hyvä työväline myös edunvalvojalle tehdä yhdessä päämiehensä kanssa jonkinlainen hautauksen ennakkosuunnitelma.

Oman kuoleman varalta hautaukseen liittyvät toiveet voi myös kirjauttaa tavalliseen testamenttiin. Omista toiveistaan voi kertoa lisäksi Hautausjärjestelyni-vihkossa. Vihkonen ei sido omaisia tai hautausta järjestävää tahoa yhtä voimakkaasti kuin hautaustestamentti ja hautauksen ennakkosuunnitelma, mutta se antaa suunnan sille mitä henkilö on elässään toivonut.

Hautausjärjestelyni -vihkosta saa maksutta Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry:n jäsenliikkeistä.

Lisätietoa:
Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry: www.hautaustoimistojenliitto.fi/
hautauksen-ennakkosuunnittelu
Aluehallintovirasto: <https://www.avi.fi/web/avi/hautausjarjestelyista>

Olen sopinut kuolemani jälkeen tarvittavista hautausjärjestelyistä _____ Hautaustoimiston nimi _____ kan _____

Olen tehnyt järjestelyjä varten hautaustestamentin jota säilytetään _____

Päiväys ____ / ____ / ____ Allekirjoitus _____

Nimen selvennys _____

HAUTAUSSUUNNITELMA

Tilaisuus: _____ Kirjasto: _____

Arnimatti: _____ Postiosoite: _____

Henkilötunnus: _____

Kirkko: _____

Sinimäkeläisen soitto: _____ sri:ssa viestikortista

Kirkko kirkossa ennen sunnuntaista sunnuntaisen jälkeen _____ kappelsa kirkossa

Hautaus sunnuntaisen: _____

Tönnöns sunnuntaisen toimittajaksi: _____ kappelsa kirkossa toimittajaksi

Arkkihautaus: _____

Hautauspaikka: _____ Krematorio: _____

Hautauspaikan haltija: _____ htm, paikka nro _____

Mustatiliäsuosittaja: _____

Arkku _____ €

Arkun verusteet _____ €

Arkun koriste _____

Uurna _____

Uurnan koriste _____

Kirkonkappelin koriste _____

Mustatiliäsuuden koriste _____

Mustatiliäsuus _____

Siirto _____

Avustaja _____

Kuljetus _____

Avustaja _____

Saattuekuljetus _____

Kantajat _____

hää d _____ €

Musiikkiohjelma _____

Lehti-ilmoitukset _____

Soukurtamukset _____

Haudanhoitosopimus _____

Muut tuotteet /palvelut _____

Mikä on **hautauslupa** ja mihin se liittyy?

Lupa hautaamiseen eli hautauslupa on dokumentti, joka on esitettävä sen hautausmaan omistajalle, jonka hautausmaahan vainaja haudataan. Jos vainaja tuhkataan, lupa esitetään krematorion omistajalle.

Hautausluvan antaa ja allekirjoittaa lääkäri joka allekirjoittaa myös kuolintodistuksen mistä selviää kuolinsyy ja muita tietoja kuolemasta. Lisäksi tehdään yksi kappale väestörekisterin pitäjää varten, tämä on nimeltään Ilmoitus kuolemasta väestötietojärjestelmää varten.

Omaiset saavat yleensä jäljennöksen kuolintodistuksesta, sekä oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen yhteydessä kopion ruumiinvauspöytäkirjasta tutkintaa hoitavalta poliisilta, muutoin kuolinsyyn selvittämiseen liittyvät asiakirjat ovat salassa pidettäviä.

Miksi hautauslupaa tarvitaan?

Hautauslupa tarvitaan, koska hautausmaan ylläpitäjä on velvollinen ylläpitämään rekisteriä omistamalleen hautausmaalle haudatuista vainajista sekä ilmoittamaan hautauksesta väestörekisterin pitäjälle. Myös krematoriot ovat velvollisia pitämään rekisteriä tuhkaamistaan vainajista sekä siitä mihin kunkin vainajan tuhka on sijoitettu. Tämän lisäksi hautauslupaa tarvitaan, kun vainaja tai vainajan tuhka viedään Suomesta ulkomaille haudattavaksi.

Kenelle hautauslupa luovutetaan?

Lupa hautaamiseen tulisi luovuttaa sille taholle, joka huolehtii hautauksen järjestämisestä. Usein hautauslupa luovutetaan joko lähiomaiselle tai hautaustoimistolle. Tässä käytäntö vaihtelee, riippuen siitä onko hautausluvan kirjoittava lääkäri sen laitoksen palveluksessa jossa kuolema on tapahtunut tai jossa vainajaa säilytetään. Käytännössä joko omaiset saavat luvan vainajaa hoitaneen laitoksen osastolta tai se annetaan omaisten valtuuttamalle hautaustoimistolle vainajan kuljetuksen yhteydessä.

Hautauslupaa ei tarvitse aina liikuttaa fyysisesti, sillä useat seurakunnat saavat kuolintiedon väestötietojärjestelmästä. Osa seurakunnista vaatii vähintään valokopion tai telekopion nähtäväkseen ennen hautauksen tai tuhkaamisen suorittamista. Hautausluvan tai kopion pyytäminen luvan kirjoittaneelta lääkäriltä, sairaalan osastolta tai ruumiinvaunujen suorittaneelta taholta varmistaa hautauksen aikataulun sujumisen yllätyksittä. Hautausluvan voi toimittaa myös sähköpostilla, sillä tietosuojasetukset eivät sellaisenaan koske kulleikaan henkilöitä vaan ainoastaan eläviä.

Hautauslupa ei ole kuolintodistus, vaikka se siltä näyttää, eikä kuolintodistus ole hautauslupa

Lupa hautaamiseen sekoitetaan usein kuolintodistukseen joka saattaa valmistua vasta kuukausia hautausluvan kirjoittamisen jälkeen. Pankit saattavat myös kysyä kuolintodistusta, vaikka oikeasti tarvitsevat todisteen henkilön kuolemasta. Tämä selviää parhaiten vainajan virkatodistuksesta, jossa on merkintä kuolemasta. Pankissa asioiminen vainajan laskujen maksun osalta saattaa onnistua hautausluvan tai sen kopion avulla, jos lisäksi todistaa olevansa kuolinpesän osakas. Joskus kuolintodistuksen odottaminen saattaa viivästyttää hautausjärjestelyihin ryhtymistä, tältä vältyttään jos omaiset saavat heti oikeaa informaatiota. Lupa hautaamiseen on tähän oikea dokumentti.

Kuolintodistuksessa ei mainita hautaamisesta, kun taas allekirjoittaessaan luvan hautaamiseen lääkäri vakuuttaa kunniansa ja omantuntonsa kautta kuolemansyyn selvitetyn ja ruumiiseen välittömästi liittyvät tutkimukset tulleen suoriteksi kuten laissa ja asetuksessa on määrätty ja ettei hänen käsityksensä mukaan hautaamiselle ole estettä. Useimmiten hautaustoimisto huolehtii hautausluvan toimittamisesta vainajan hautaamisesta tai tuhkaamisesta varten.

Lähde: Asetus kuolemansyyn selvittämisestä 4 luku, Kuolemasta ilmoittaminen ja hautauslupa 19 §

Kyllikki Forsius

Kuolintodistus

Kuolintodistus on tärkeä oikeuslääkinnällinen ja tilastollinen asiakirja, jolla osoitetaan, että kuolemansyyn selvitys on saatettu loppuun ja ruumiin saa haudata tai luovuttaa lääketieteellistä käyttöä varten.

KUKA LAATII TODISTUKSEN?

Kun kuolemansyy on selvitetty, lääkäri laatii kuolintodistuksen, antaa hautausluvan, ja ilmoittaa kuolemasta väestötietojärjestelmään.

Kuolintodistuksen laatii:

- henkilöä hänen viimeisen sairautensa aikana hoitanut lääkäri tai kuolemansyyn selvityksen tehnyt lääkäri tai virkatlääkäri, tai
- kuolleenä syntyneestä lapsesta ja/tai lapsesta, joka on kuollut alle 28 vrk:n ikäisenä äitiä tai synnytystä hoitanut lääkäri
- oikeuslääketieteellisen ruumiinavauksen jälkeen kuolintodistuksen antaa aina ruumiinavauksen tehnyt oikeuslääkäri.

Kuolintodistuksella ei hoideta kuolinpesän asioita

ILMOITUS KUOLEMASTA VÄESTÖTIETOJÄRJESTELMÄÄN
Kuolintodistus on lomakesarja, josta yksi kappale lähetetään maistraattiin, joka kirjaa henkilön kuolleeksi väestötietojärjestelmään. Tämän jälkeen henkilöstä saadaan virkatodistus tai sukuselvitys, jolla hoidetaan esimerkiksi pankkiasioita. Pankkiin ei siis tarvitse koskaan toimittaa kuolintodistusta, vaan pankkiasioita voidaan hoitaa virkatodistuksella, jossa näkyy,

että henkilö on kuollut ja sukulaisuussuhde asioita hoitavaan henkilöön. Mikäli vainaja on jättänyt testamentin riittää virkatodistus vainajasta ja testamentin edunsaaja esittää henkilöllisyystodistuksensa. Virkatodistuksia ei tarvitse ottaa useita, vaan yksi kappale perunkirjoitusta varten riittää kaikkien asioiden hoitamiseen, siis myös pankkiasioiden. Siitä voi ottaa kopioita jokaiselle tarvittavalle taholle. On tärkeää, että tämä kappale kuolintodistuksesta (ilmoitus kuolemasta väestötietojärjestelmään) lähetetään kuolintodistuksen kirjoittaneen tahon toimesta välittömästi maistraattiin, koska siitä tehdään kuolinkirjaus. Vasta tämän kirjauksen jälkeen voi saada sukuselvityksen tai virkatodistuksen vainajasta.

KUOLINTODISTUS

Yksi kappale kuolintodistuksesta toimitetaan sen kirjoittaneen tahon toimesta Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle, ja siinä on henkilön kuolinsyy. Omaiset saavat yleensä tästä kappaleesta kopion, jolla he saavat tarkemman tiedon henkilön kuolinsyytä. Tällä todistuksella ei hoideta käytännön asioita, vaan sitä tarvitaan ainoastaan, mikäli henkilöllä on ollut vakuutus, jossa kysytään kuolinsyytä.

HAUTAUSLUPA

Lomakkeiston yksi osa on hautauslupa, ja se toimitetaan yleensä hautausoimiston toimesta seurakuntaan, johon vainaja haudataan tai jossa hänet tuhkaetaan. Jos omaiset saavat tämän

The image shows three overlapping forms from the Finnish death registration system. The top form is 'ILMOITUS KUOLEMASTA VÄESTÖTIETOJÄRJESTELMÄÄN' (Notification of death to the population register), the middle one is 'LUPA HAUTAAMISEEN' (Burial permit), and the bottom one is 'KUOLINTODISTUS' (Death certificate). Each form contains fields for personal data (name, date of birth, sex, residence), cause of death, and burial details. The 'KUOLINTODISTUS' form includes a table for recording the cause of death and a section for recording diseases and injuries.

kappaleen hoitolaitoksesta tai lääkäriltä mukaansa tulisi se toimittaa hautausoimistoon. Kuolinpesän asioita hoidetaan virkatodistuksella tai sukuselvityksellä, jossa näkyy, että henkilö on kuollut.

Kuolintodistusta ei tarvitse odottaa vaan hautausjärjestelyihin voi ryhtyä heti kuolemantapauksen jälkeen.

Lähde THL

Ei mikään voi kuolla,
ei kukat, ei tuuli,
ei rakkaus kuolla voi.
Ohi polku vain kulkee
ja kukat jää taakse
ja muualla tuuli soi.

– Aila Meriluoto –

HARRI PALO
Kirkkohallituksen
maankäyttöpäällikkö

HAUTAIOIKEUDESTA

Hautaioikeudessa on erotettava kaksi eri asiaa: oikeus tulla haudatuksi hautaan ja oikeus päättää tietyistä hautaa koskevista asioista. Väärinymmärrykset näissä asioissa aiheuttavat toisinaan tarpeettomia erimielisyyksiä.

Hautaustoimilain mukaan kaikilla on oikeus tulla haudatuksi kotikuntansa evankelis-luterilaisen seurakunnan ylläpitämälle hautausmaalle. Hautaustoimilaki ei ota tarkemmin kantaa hautaioikeutta koskeviin kysymyksiin, joten seurakuntien hautausmailla ne määräytyvät kirkkolain mukaan ja sen mukaan mitä asiasta on sovittu. Vainaja on mahdollista haudata myös toisen kunnan alueella toimivan seurakunnan hautausmaalle, jos käytettävissä on hautasija aiemmin luovutusta haudasta tai jos seurakunta luovuttaa uuden haudan tai hautasijan muistolehdosta.

Hautaustoimilain mukaan hautausjärjestelyistä voi huolehtia vainajan eläessään siihen tehtävään nimeämä henkilö, ja ellei sellaista ole, hänen eloonjäänyt avio- tai avopuolisonsa sekä lähimmät perilliset. Vainajalla on useinkin oikeus tulla haudatuksi useampaan eri paikkaan, ensisijaisesti noudatetaan vainajan eläessään ilmaisemaa omaa toivomusta. Mahdolliset erimielisyydet tässä asiassa eivät kuulu seurakunnalle, vaan mainitun piirin on ratkaistava asia keskenään, tarvittaessa käräjäoikeudessa.

Kirkkolain mukaan siitä, keitä hautaan voidaan haudata, sovitaan pääsäännön mukaan haudata luovutettaessa. Käytännössä tällaiset sopimukset ovat harvi-

naisia. Sopimuksen puuttuessa oikeus tulla haudatuksi hautaan on hautaan ensin haudatun vainajan aviopuolisolla ja hänen suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa olevilla sukulaisillaan, kaikilla aviopuolisoinen, kuolemantapausten mukaisessa järjestyksessä. Jos hautaioikeus on suoraan sopimuksen tai lain nojalla, hautaaminen ei edellytä muiden kuulemista. Hautaan haudattujen vainajien lähipiirille tiedottaminen on tietenkin tällaisessakin tilanteessa suositeltavaa ja sillä voidaan vähentää suvun välisiä erimielisyyksiä, asia kuuluu ensisijaisesti hautausjärjestelyistä huolehtivalle henkilölle.

Sukuhaudan hautaioikeus on määräaikaikainen, korkeintaan 50 vuotta kerrallaan. Seurakunta hautausmaan ylläpitäjänä määrittelee kerrallaan luovutettavan hallinta-ajan. Hallinta-aikaa voi jatkaa, ellei siihen ole estettä, niin kauan kuin joku omainen haluaa hoitaa hautaa. Vanhoilla hautausmailla on määräämättömäksi ajaksi luovutettuja ainaishautoja, jotka säilyvät niin pitkään kuin hautaa hoidetaan.

Oikeus tulla haudatuksi vanhaan sukuhaudaan voi olla jakautunut hyvin monelle sukuhaaralle. Jokin sukuhaara voi hoitaa hautaa kuin omaansa, mutta oikeus tulla haudatuksi hautaan säilyy muillakin, elleivät he ilmoita luopuvansa oikeudestaan. Suo-

siteltavaa onkin, että tällaisessa tilanteessa suku yhteisesti sopii asiasta, jolloin myös motiivi hoitaa hautaa säilyy. Monta hautapaikkaa käsittävä hauta voidaan yhteisellä päätöksellä jakaa, mikä saattaa helpottaa haudan hallinnointia. Hautaa ei voi kuitenkaan jakaa, jos joku asianosainen sitä vastustaa.

Arkkuhautauksissa tulee kysymys siitä onko haudassa vapaata hautasijaa. Ellei muuta ole sovittu, hautaan haudatun vainajan leskelle on säilytettävä haudassa vapaa hautasija, jos sellainen on olemassa ja ellei leski ilmoita

Lähtökohtaisesti oikeus tulla haudatuksi hautaan on ensin haudatun aviopuolisolla ja suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa olevilla sukulaisilla aviopuolisoinen

luopuvansa siitä. Arkkuhautaan voidaan yleensä haudata urna tilan estämättä. Laki ei takaa vainajan avopuolisolle lähtökohtaista oikeutta tulla haudatuksi myöhemmin samaan hautaan, jos esimerkiksi vainajan lapset eivät siihen suostu. Hautaustoimilain mukaan avopuoliso voi kuitenkin huolehtia hautausjärjestelyistä. Hän voikin parhaiten varmistaa oikeutensa lunastamalla hau-

tauksen yhteydessä itselleen vapaan hautasijan ja maksamalla sen itse. Tieto oikeudesta tulla haudatuksi vapaaseen hautasijaan on kirjattava seurakunnan hautakirjanpitoon. Jos avopuoliso myöhemmin vaatii sitä korvattavaksi vainajan kuolinpesän varoista, kuolinpesän osakkaat voivat riitauttaa hänen oikeutensa tulla haudatuksi vapaaseen hautasijaan.

Hautaoikeuden haltija edustaa niitä henkilöitä, joilla on oikeus tulla haudatuksi hautaan. Lisäksi hautaoikeuden haltijalla on hautaa ja hautamuistomerkkiä koskevaa rajoitettua päätösvaltaa. Myös hautaoikeuden haltijasta sovitaan pääsäännön mukaan hautaa luovutettaessa. Muuten hautaoikeuden haltijaksi tulee vainajan leski tai joku ensimmäiseksi hautaan haudatun vainajan lähimmistä perillisistä. Jos heitä on useita, he sopivat asiasta yhdessä ja ilmoittavat siitä seurakunnalle. Jos he eivät ole voineet sopia asiasta, kirkkoneuvosto voi määrätä hautaoikeuden haltijan. Lain mukaan etusija voidaan antaa paikkakunnalla asuvalle tai sille, joka on huolehtinut haudan hoidosta. Kirkkoneuvoston päätökseen voi hakea oikaisua ja edelleen valittaa hallinto-oikeuteen. Kysymys on siis vainajan omaisten välisestä erimielisyydestä, johon seurakunnan kirkkoneuvoston on hallintoviranomaisena annettava ratkaisu osapuolten esittämän näytön ja

muiden asiassa ilmenneiden tosiasioiden perusteella.

Hautaoikeuden haltijan tehtävä sisältää lähinnä velvollisuuksia, kuten tehtävän vastata haudan hoidosta. Hautaoikeuden haltija käyttää suvun puolesta puhevaltaa silloin, kun hautaan esitetään haudattavaksi muu vainaja kuin hautaan ensin haudatun sukulainen suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa. Hän ei voi estää hautaamasta hautaan sellaista vainajaa, jolla on siihen oikeus suoraan sopimuksen tai lain perusteella. Hautaoikeuden haltija päättää myös haudalle sijoitettavista hautakivistä ja muista muistomerkeistä. Muistomerkin hyväksyy hautausmaan ylläpitäjä.

Jos hautaan aiotaan haudata muu vainaja kuin hautaan ensin haudatun sukulainen suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa, oikeus ei periä hänen suvulleen. Asiasta päätettäessä tulisikin tarvittaessa sopia myös vainajan puolison oikeudesta tulla myöhemmin haudatuksi samaan hautaan.

Hautaaminen vanhaan sukuhautaan saattaa edellyttää laajoja sukuselvityksiä ja kuulemisia. Vanhojen sukuhautojen kohdalla tulee tilanteita, jossa hautaan ensin haudatun vainajan sukulaisia suoraan etenevässä polvessa ei ole enää elossa, mutta kaukaisemmat sukulaiset edelleen

hoitavat hautaa. Tavallista on esimerkiksi, että hauta on luovutettu alun perin pikkulapsen hautaamista varten. Ei ole enää henkilöitä, jotka voisivat nimetä hautaoikeuden haltijan sopimaan oikeudesta tulla haudatuksi hautaan. Hautaan voidaan haudata sisarten ja veljien sukua, mutta hautaa hoitaneiden mahdollisesti kaukaisempien sukulaisten hautaaminen saattaa edellyttää laajan piirin kuulemista ja seurakunnan tapauskohtaista päätöstä asiassa.

Vanhojen sukuhautojen hallinnointi kuulemisineen tulee muodostumaan ajan mittaan vaikeammaksi ja vaikeammaksi. Tulisikin pohtia mahdollisuuksia muuttaa säännöksiä esimerkiksi siten, että

Hautaoikeuden haltija edustaa niitä henkilöitä, joilla on oikeus tulla haudatuksi hautaan

lähtökohtainen oikeus tulla haudatuksi hautaan (ja puhevalta hautaoikeuden haltijan nimeämisessä) on kaikilla, joiden puoliso, lapsi, vanhempi tai isovanhempi on haudattu hautaan, ellei muuta ole sovittu. Ellei mainittuja henkilöitä ole elossa, oikeus siirtyisi hautaan haudattujen vainajien sisarille, veljille ja heidän lapsilleen. Kun joku heistä haudataan hautaan, siirryttäisiin jälleen noudattamaan ensin mainittua järjestystä. Hautaoikeutta ei siis laskettaisi ikuisesti hautaan ensin haudatusta vainajasta. Tällainen muutos rajaisi useimmissa tapauksissa hautaoikeuden sille piirille, joilla on suurin intressi hoitaa hautaa. Hautaoikeus muuttuisi mielestäni myös ymmärrettävämmäksi ja tuottaisi vähemmän yllätyksiä. Esitän tämän asian siis pohdittavaksi, tällä hetkellä noudatamme vielä voimassa olevia säädöksiä.

Riitta Vehanen

VÄESTÖREKISTERIIN KUULUVAN JÄÄHYVÄISTILAISUUS

”Hautajaisilla on tärkeä osa surutyössä. Onnistunut saattoseremonia vahvistaa osallistujien yhteenkuuluvuutta ja tarjoaa heidän tunteilleen ilmaisukanavan; näin se myös auttaa heitä yhdessä ja erikseen jatkamaan elämäänsä tilaisuudenjälkeen.”

Anneli Aurejärvi-Karjalainen, Pro-Seremoniat

Yhä useampi suomalainen kuuluu väestörekisteriin, etenkin suuremmissa kaupungeissa. Näissä tilanteissa on hyvä pysähtyä miettimään, mikä on vainajan tahto hautaan siunaamisessa. Monelle väestörekisteriin kuuluvalla kristillisyyksi ei ole lainkaan tärkeää eikä siis myöskään kristillisellä hautaan siunaamisella ole arvoa sinänsä. Vaikka vainaja olisi eläessään sanonut, ettei hän papeista perusta, silti siunaus haudan lepoon toimitetaan usein kristillisesti. On kuitenkin muitakin tapoja järjestää jäähyväistilaisuus vainajan vakaumusta paremmin kunnioittaen.

JÄÄHYVÄISTILAISUUDEN SISÄLTÖ

Usein jäähyväistilaisuus noudattaa melko lailla samaa kaavaa kuin perinteisessä siunaustilaisuudessa ja tilaisuus järjestetäänkin useimmiten siunauskappelissa. Kirkossa tai kirkoksi vihityssä siunauskappelissa se ei kuitenkaan ole mahdollista. Yleensä jäähyväistilaisuus on arkun äärellä, mihin olemme tottuneet tavanomaisissa hautajaisissa. Toisinaan vainaja on

jo tuhattu ja arkun tilalla onkin uurna. Tilaisuus voi päättyä arkun tai uurnan hautaan laskemiseen.

Voidaan noudattaa seuraavaa kaavaa:

- Alkusoitto
- Musiikkia
- Jäähyväiskukat
- Musiikkia
- Muistopuhe
- Musiikkia
- Loppusoitto

Musiikki voidaan valita vainajan mieltymysten mukaisesti. Se voi olla klassista tai se voi olla kevyempää, maallisempaa tilaisuuteen sopivaa musiikkia. Instrumenttina voi olla urut, mutta yhtä hyvin kitara tai haitari.

Jäähyväiskukat lasketaan yleensä samoin periaattein kuin perinteisessä siunaustilaisuudessa: jokaisella voi olla oma kukkavihko, voidaan laskea vain yksi kukka tai jotain siltä väliltä.

Muistopuhe

Muistopuheen voi pitää joku omaisista tai vainajan ystävästä. Jos läheisten joukosta ei löydy sopivaa

puhujaa, on mahdollista saada tähän tehtävään ulkopuolinen henkilö hautaustoimiston kautta. Useimpien hautaustoimistojen palveluun kuuluu muistopuheen pitäjän hankkiminen tarvittaessa. Puhujat valmistavat puheensa huolella kuten papitkin. Omaisten kanssa keskustellaan vainajan luonteesta ja elämästä. Yhdessä sovitaan tilaisuuden järjestys ja omaisten toiveet huomioiden. Puhujaa voi pyytää myös muistotilaisuuteen juontajaksi, mikäli sellainen pidetään.

Varsinainen siunaaminen, jonka pappi tekee hiekkaa apuna käyttäen, voidaan korvata nousemalla ylös ja kunnioittamalla vainajan muistoa hetken hiljaisuudella. Tai voi olla joku muu vainajalle sopiva tapa kunnioittaa häntä, esim. laskea arkulle vainajan kotipaikalta tai mökiltä tuotu kaunis kivi. Tilaisuuteen voidaan myös laittaa esille vainajan kuva, varsinkin jos muistotilaisuutta ei vietetä.

Hautajaisiin liittyviä myyttejä

Onko arkku pakollinen tuhkahautauksessa ja voiko sen käyttää uudelleen

Kyllä arkku on aina pakollinen, sillä vainajaa tulee kohdella ja käsitellä kunnioittavasti. Vainaja siirretään krematoriossa arkussa poltettavaksi, arkku palaa ensimmäiseksi.

Eihän arkulla ole väliä, kun se kuitenkin poltetaan

Sillä ei ole merkitystä mihin arkku päätyy, vaan sillä kenelle se tulee. Arkku edustaa siunaustilaisuudessa vainajaa, ja se tulisi valita vainajan persoonaa ja arvoja ajatellen.

Säilytetään vainajaa uurnassa takan reunalla

Tämä ei ole mahdollista, sillä hautausoimilain mukaan vainaja on vuoden kuluessa haudattava pysyvään hautapaikkaan. Vainajan tuhkaa ei saa jakaa.

Nainen ei voi toimia kantajana

Kyllä nainenkin voi toimia kantajana, sellaista sääntöä tai lakia ei ole. Yleiseksi käytännöksi on muodostunut, että miehet toimivat kantajina.

Leski perii puolison

Leski ei peri aviopuolisoaan, mikäli on rintaperillisiä eikä ole tehty puolisoiden välistä testamenttia. Puolisoiden omaisuu-

desta aviopuolisolle voidaan luovuttaa tasinkoa.

Hautausauto on musta

Hautausauto voi olla musta, valkoinen tai harmaa. Yleisin hautausauton väri on musta.

Hautajaisiin on pukeuduttava mustiin

Yleinen käytäntö ja tapa on, että hautajaisiin pukeudutaan mustiin vaatteisiin. Hautajaisiin voi pukeutua myös muihin hillityn värisiin vaatteisiin. Jos vaikka nuoremmilla henkilöillä ei ole mustaa pukua ei sen hankinta ole pakollinen, että voi osallistua hautajaisiin. Harmaan, tummanruskea ja tummansininen yleisesti siisti vaatetus on riittävä. Valkoiset käsineet eivät kuulu hautajaisiin vaan ne ovat yleensä mustat.

Omaisten on pakko hoitaa hautaaminen

Mikäli lähiomainen tai kukaan muukaan omainen ei halua ryhtyä hautausjärjestelyihin omaisensa osalta hän voi ilmoittaa, ettei ryhdy hautausjärjestelyihin. Tällöin hautausjärjestelyistä huolehtii vainajan kotikunta. Omaisten ei ole siis pakko järjestää hautajaisia, mutta tällöin pesään ei saa myöskään muuten ryhtyä. Pesässä ei siis saa tehdä mitään toimenpiteitä.

Arkku tulisi valita sen perusteella kenelle se tulee, eikä sen minne se on menossa.

-Ilkka Ollonen-

Kukkien kauneus hautajaisissa

– lohduttavaa ja
terapeuttista

Suomalaiseen hautauskulttuuriin on perinteisesti liitetty kukat. Kukilla luodaan tunnelma hautajaisiin ja niiden valintatilanne on hyvin terapeuttinen, tärkeä asia myös surun työstämiseksi. Kukilla siis luodaan oikea tunnelma siunaus- ja muistotilaisuuksiin, välitetään viimeinen tervehdys vainajalle saatesanoin ja lohdutetaan omaisia osanotonilmauksin.

Siunaus-/ hautaustilaisuudessa arkulla on erillinen kukista tehty arkulaite. Kun tätä valitaan, on vainajalle jo valittu viimeinen leposija, arkku, jonka valinnassa on otettu huomioon vainajan arvomaailma, harrastukset ym. vainajan elämään liittyvät asiat – edustaahan arkku siunaustilaisuudessa vainajaa. Samoin myös arkkulaitteen kukkia valitessa on hyvä miettiä samoja asioita.

Näissä valintatilanteissa usein jäädään miettimään syvällisemmin vainajan elämää, itketään, kohdataan muistoja ja samalla myös tilanne ehkä vielä kirkastaa vainajan persoonallisuutta. Täältä pohjalta on valinta jo paljon helpompi – löytyyhän kukkien laji- ja värivalikoimasta yhdistettynä erilaisiin vihreihin ja luonnon materiaaleihin monia mahdollisuuksia.

Metsämiehelle, vaeltajalle ja luonnonystävälle omaiset voivat va-

lita kukkien lisäksi tai pelkätään havuja, sammalta, käpyjä ym. Merenkävijälle, kalastajalle ja saaristolaiselle arkkulaitteessa voi olla maatuvaa verkkoa, kaisloja tai vastaavaa. Maanviljelijälle arkkulaitteeseen voidaan laittaa viljan tähkiä jne. Temperamenttiselle taiteilijalle ”hänen näköisensä” kokonaisuus jne.

Arkku-laite voi kooltaan olla koko arkun peittävästä kukkamerestä yhteen kukkaan ja sidontatyylejä on myös monia. Kappelin, kirkon koristelu myötäilee tietysti valittua kokonaisuutta.

Huolella valittu arkku + kukat arkulle ja valittuun tilaan vaikuttavat tunnelmaan, omaiset ja saattoväki aistivat jo tilaisuuteen tullessaan kaipausta, surua ja vainajan arvomaailmaa ilmentävän, kunnioittavan kokonaisuuden. Tällaisessa tilaisuudessa on helppo muistella vainajaa, hänen kanssaan vietettyjä hetkiä, osoittaa kaipausta ja kunnioitusta – surra poismennyt läheistä. Myös jälkikäteen tällaisesta tilaisuudesta jää kaunis muisto, millä on surussa hyvin hoitava vaikutus.

Hautajaisissa saattoväellä on tapana laskea kukkalaite arkulle /haudalle. Mitään merkitystä ei ole sillä onko kyseessä arkkuhautausta vai meneekö vainaja

siunauksen jälkeen tuhkattavaksi. Kukathan on tarkoitettu juuri siunaus-/hautaustilaisuuteen.

Kukkalaitteita on erinäköisiä ja kokoisia. Perinteisin kukkalaitteen muoto on seppelä, joka on raamatullinen vertauskuva, ja jonka ympyrän muoto symboloi jatkuvuutta ja ikuisuutta. Tänä päivänä seppeleitä käytetään valtiollisissa ja virallisissa muistamisissa sekä monilla paikkakunnilla veteranihautaustilaisuuksissa käytetään havuseppelettä. Myös roomanihautauksissa käytetyin kukkalaite on yleensä seppelä.

Tänä päivänä yleisin kukkalaite on kukkavihko, joka sidotaan tukilevyyn kiinnitettyyn sienipohjaan. Aiemmin käytettiin tukilevynä muovia, mutta uskoisin suurimman osan kukkakauppi-aista käyttävän ekologista puupohjaa. Mikäli halutaan pienempi kukkalaite, silloin on hyvä valita ns. käsikimppu, joka useimmiten sidotaan joko pisaran malliin tai pyöreäksi. Haudalle voidaan viedä myös symbolisia merkkejä, kuten risti, ankkuri, pienempi seppelä, jotka päällystetään kukilla, havuilla tai muilla luonnonmateriaaleilla. Jossain määrin on yleistynyt myös ns. yhden kukkan tilaisuus.

Mikä merkitys sitten lasketavalla kukkalaitteella on? Jos ar-

kulla oleva kukkalaite symboloi vainajaa ja vainajan elämäntyötä, arvomaailmaa, niin kukkalaite vainajan muistolle viestii, symboloi vainajan ja häntä viimeiselle matkalle saattavan suhdetta, rakkautta, kaipausta, kunnioitusta, muistoja. Melkein 40 vuotta kukkakauppa-hautausoimistoalalla olleena uskon tietäväni, miten terapeutista on syventyä kukkien valintaan niin omaisten kuin muunkin saattoväen kohdalla. Melkein poikkeuksetta kukkalaitetta tilaava kertoo jotakin suhteestaan vainajaan, joitakin muistoja ja kukkavalinnat pohjautuvat usein näihin asioihin.

Kukkalaitteisiin kiinnitetään yleensä myös tekstattu kortti tai nauhat. Tekstiosa jakautuu kahteen

osaan omistusosaan ja muistolauseosaan. Omistusosassa on kenen muistoksi kukkalaite lasketaan ja keneltä, keiltä kukkalaite on ja sen jälkeen mahdollinen muistolause, nämä kaksi tekstiosiota voi myös yhdistää.

Ehkä tunnepitoisin tilanne on kun valitaan mahdollinen muistolause kukkavihkoon. Siinä värssyjä lukiessa muistellaan, itketään ja tehdään vahvaa surutyötä – itkunhan sanotaan parantavan haavat. Eräs mielenterveyden asiantuntija sanoi, että suomalaisten suurin sairaus on surematon suru, joka aiheuttaa mm. masennusta. Miten tärkeää onkaan meidän surevien omaisten kanssa asioivien tukea heitä heidän surutyössään ja antaa heille

”työkaluja” surutyön tekemiselle ja alkuun saattamiselle. Kukat ovat tähän oiva apukeino, surussa kauneus on lohdullista.

On surullista, jos hautajaiskulttuurissamme jonkun verran jo yleistynyt yhden kukan trendi lisääntyy, silloinhan kaikki nämä edellä mainitut perinteiset, tutut ja helpot surutyön tekemisen mahdollisuudet ovat viety saattoväeltä pois. Siirrytään tilanteeseen, jossa hautaustilaisuudesta tehdään ns. hieno tilaisuus, johon saattoväki voi helposti ja vaittomasti tulla pistäytymään, tuoda yhden kukan toivomuksen mukaan (ehkä värikin on jo määriteltä), tähän ei todellakaan ole hautajaisten tarkoitus. Hautajaisten tarkoitus on aidosti olla läsnä omaisen, sukulaisen, ystävän siunaus-/hautaustilaisuudessa ja omilla kukkavalinnoilla ilmentää rakkautta, kaipausta, kunnioitusta, kiitollisuutta tms.

On tietysti muitakin tapoja tehdä surutyötä, mutta tavalliselle Matti Meikäläiselle ovat tutut, perinteiset riitit ehkä helpoin ja turvallisin keino aloittaa parantava, lohduttava surutyö.

TEKSTI VIRPI SIIVONEN
KUVAT KYLLIKKI FORSIUS

Kyllikki Forsius

Hautaja

Yleensä hautajaisissa soitetaan musiikkia riippumatta siitä, onko kyseessä uskonnolliset tai vapaamuotoiset uskonnottomat hautajaiset. Musiikki on tärkeä ja merkittävä osa tilaisuuden tunnelmaa.

Hautajaisissa on useimmiten alkusoitto, urkumusiikkia, virsiä ja loppusoitto, myös laulu ja musiikkiesitykset ovat osa ohjelmaa. Muistotilaisuudessaakin on useimmiten musiikkia, siellä voi olla ja onkin usein vainajan omia toivekappaleita ja ne voivat olla myös hieman vapaamuotoisempaa musiikkia.

Omaiset valitsevat yleensä yhdessä kanttorin kanssa tilaisuuden musiikin. On tärkeää, että kanttorin kanssa on neuvoteltu ja sovittu musiikista ennalta, näin voidaan myös varmistaa, että toivotut kappaleet soitetaan tilaisuudessa. Mikäli musiikkitoive on harvinaisempi, voi se vaatia nuottien hankkimista ja jopa kanttoriltakin harjoittelua ennakkoon. Mikäli kanttorin toivotaan säestävän laulu- tai musiikkiesityksiä, on tästä ehdottomasti neuvoteltava ja sovittava ennalta. Mikäli seurakunnan tiloissa soitetaan omaa musiikkia eli sitä ei soita kanttori tulee, tästä kuitenkin sopia seurakunnan kanssa.

Musiikki valitaan useimmiten sen mukaan, että se olisi ollut vainajan toivemusiikkia tai kertoisi ja kuvaisi hänen elämäänsä. Musiikin tarkoitus on usein juhlistaa tilaisuutta ja tuoda lohtua sekä toivoa omaisille, saattojoukoille.

ais†ilaisuuden musiikki

TÄSSÄ ON ESIMERKKEJÄ USEIN SOITETUISTA KAPPALEISTA ALKU- JA LOPPUSOITTONA:

T. Albinoni:

Adagio

G. F. Händel:

Largo

J. S. Bach:

Air

Bach:

Arioso

Bach:

Adagio a-molli

Bach:

Kristus valo valkeuden

Bach:

**Koraali Ich ruf zu Dir Wenn wir
in höchsten Nöten sein**

Antonio Vivaldi:

Largo e-molli

Armas Järnefelt:

Kehtolaulu (Berceuse)

Oskar Lindberg:

Vanha virsi Taalainmaalta

Joonas Kokkonen:

Surusoitto

Edvard Grieg:

Kevät

Sergei Rachmaninov:

Vocalise

Jean Sibelius:

Finlandia

Sibelius:

Elegia

Sibelius:

Andante festivo

Sibelius:

Berceuse Narvan marssi

ESIMERKKEJÄ VIRSISTÄ:

30 Maa on niin kaunis

332 Herraa hyvää kiittää

338 Päivä vain ja hetki kerrallansa

341 Kiitos sulle Jumalani

377 Sun haltuus rakas Isäni

396 Käyn kohti sinua

517 Herra kädelläsi

548 Tule kanssani, Herra Jeesus

552 Mua siipeis suojaan kätke

555 Oi Herra luoksen jää

631 Oi Herra, jos mä matkamies maan

MUITA SUOSITTUJA HAUTAJAISLAULUJA:

Suomalainen kansansävelmä:

Täällä pohjantähden alla

Petri Laaksonen:

Täällä pohjantähden alla

P. J. Hannikainen:

Maan korvessa kulkevi

I. Hannikainen:

Niin kuin muuttolintusen tie

O. Merikanto:

Oi muistatko vielä sen virren

K. Rydman:

Niin kaunis on maa

Venäläinen kansansävelmä:

Olen kuullut on kaupunki tuolla

Petri Laaksonen:

Ota hänet vastaan

Petri Laaksonen:

Hyvää matkaa

Perunkirjoitus

PERUNKIRJOITUKSEN TARKOITUKSENA ON SELVITTÄÄ KUOLINPESÄN OSAKKAAT ELI PERILLISET, SEKÄ LUETTELOIDA KUOLLEEN HENKILÖN JA HÄNEN MAHDOLLISEN PUOLISONSA VARAT JA VELAT PESÄNSELVITYSTÄ JA PERINTÖVEROTUSTA VARTEN. PERUNKIRJOITUKSESSA LAADITAAN ASIAKIRJA, JOTA KUTSUTAAN PERUKIRJAKSI.

Perunkirjoitus on pidettävä kolmen kuukauden kuluessa kuolinpäivästä. Verotoimisto voi myöntää perunkirjoitusaikaan pidennystä erityisestä syystä. Perukirja on toimitettava verotoimistoon kuukauden kuluessa perunkirjoituksesta, mikäli pesässä on alaikäinen osakas, myös maistraattiin.

Perunkirjoituksen toimittaminen

Perunkirjoituksen on velvollinen toimittamaan se osakas, jonka hoidossa pesän omaisuus on tai henkilö, joka parhaiten tuntee pesän talouden. Jos pesään on määrätty pesänselvittäjä, on perunkirjoituksen toimittamisvelvollisuus pesänselvittäjällä. Mikäli testamentissa on määrätty testamentille toimeenpanija, perunkirjoituksen toimittaminen on myös hänen velvollisuutensa. Perunkirjoituksen toimittavat kaksi uskottua miestä. Perukirjan voi laatia itse, mutta yleensä se kannattaa antaa asiantuntijan hoidettavaksi. Perukirjan laatiminen edellyttää muun muassa erilaisten asiakirjojen hankkimista ja omaisuuden arviointia.

Perunkirjoitukseen kutsutaan pesän osakkaat, eloonjäänyt puoliso ja yleistestamentinsääjät. Perunkirjoitukseen kutsutaan myös toissijaiset perilliset.

Perukirjan sisältö

Perunkirjoituksessa luetteloidaan vainajan oikeudenomistajat, vainajan ja eloonjääneen puolison varat ja velat, pesän velat sekä muut erityisesti perintöveron määräytymiseen vaikuttavat seikat.

PERUKIRJAAN MERKITÄÄN:

- perunkirjoituksen aika ja paikka
- vainajan täydellinen nimi, kotipaikka, henkilötunnus ja kuolinpäivä
- osakkaiden henkilö- ja osoitetiedot sekä sukulaisuus perittävään
- ketkä ovat perunkirjoituksessa saapuvilla ja miten tieto toimituksesta on osakkaille annettu
- pesän sekä elossa olevan puolison varat ja velat kuolinhetkellä
- mahdollisen avioehdon ja testamentin sisältö
- maininta mahdollisesta enakkoperinnöstä tai kolmen vuoden aikana osakkaille annetuista lahjoista
- eloonjääneen puolison ilmoitukset siitä, käyttääkö oikeuttaan pitää kuolleen puolison jäämistö jakamattomana tai kieltäytyykö luovuttamasta omaisuuttaan ensiksi kuolleen puolison perillisille

- mahdolliset perittävän kuoleman johdosta maksettavat vakuutuskorvaukset ja taloudelliset tuet
- pesän ilmoittajan valaeh-toinen vakuutus siitä, että annetut tiedot ovat oikeat ja ettei hän tahallisesti ole jättänyt mitään ilmoittamatta
- mahdolliset muut seikat, joilla saattaa olla merkitystä osakkaiden tai verotuksen kannalta, perinnöstä luopuminen esimerkiksi.

Perunkirjoituksessa tarvitaan seuraavia tietoja ja asiakirjoja:

1.

Katkeamaton sarja virkatodistuksia (sukuselvitys) vainajasta 15 ikävuodesta alkaen kuolemaan saakka kaikista niistä seurakunnista tai maistraateista, joissa vainaja on ollut kirjoilla. Mikäli vainaja on ollut lapseton, on sukuselvitykset tehtävä vanhemmista alkaen.

2.

Virkatodistukset kaikista pesän osakkaista, mikäli vainajan sukuselvityksistä ei käy ilmi onko osakas elossa ja missä kirjoilla. Jos joku perillisistä on kuollut, on hänestä oltava sukuselvityk-

set kohdassa 1 mainitulla tavalla, jotta saadaan selville hänen sijaansa tulevat perilliset.

3.

Pesän osakkaiden osoitetiedot

4.

Mahdolliset avioehdot ja testamentti

5.

Muut asiakirjat, jotka pesän varojen selvittämiseksi ovat tarpeen:

- pankista kuolinpäivän saldododistus talletuksista veloista, tiedot kiinnityksistä sekä mahdollisen tallelokron sisällöstä
- arvopaperit; pankin omaisuusluettelo, ote arvo-osuustilistä tms.
- asunto-osake; osakekirja, isännöitsijäntodistus tai kauppakirja
- omakotitalo, lomakiinteistö tai muu kiinteistö; lainhuudatukset, kiinteistöverotiedot, kauppakirja
- muu arvokas omaisuus; auton tai veneen rekisteriote tai tiedot arvoirtaimesta
- jos vainaja on osakkaana jakamattomassa kuolinpesässä; perukirja ja tiedot kuolinpesästä

6.

Jos vainajalta jäi leski, on myös lesken varat ilmoitettava perunkirjoituksessa

7.

Jos puoliso on kuollut aikaisemmin, on esitettävä hänen jälkeensä tehty perukirja ja mahdollinen ositus- ja perinnönjakosopimus.

8.

Vainajan elinaikaan tai hautaukseen liittyvät kuitit, joiden eräpäivä kuolinpäivän jälkeen, sekä mielellään vainajan käyttötilin tiliotteet kuolinkuukaudelta ja sen jälkeiseltä ajalta.

Tyypillisiä ja verotuksessa vähennyskelpoisia laskuja ovat hautaukseen liittyvät kulut kokonaisuudessaan, hautakivi, sairaala- ja hoitolaskut, sähkö-, puhelin- ja jätelaskut, perunkirjoitukseen liittyvät viranomaislaskut, perunkirjoituspalkkio.

Tositteita vainajan varoista ja veloista ei toimiteta verotoimistoon ilman verotoimiston pyyntöä.

PERINTÖVEROTUS

Perintöveroa maksavat perilliset ja mahdolliset testamentinsaajat. Perintövero määrätään jokaiselle perilliselle erikseen, ja veron määrä riippuu kunkin perillisen perintöosan suuruudesta. Perintöveron määrään vaikuttaa myös perinnön- tai testamentinsaajan ja vainajan välinen sukulaisuussuhde.

Alle 20 000 euron suuruisesta perintöosasta ei tarvitse maksaa veroa. Perinnönjättäjän tavallinen omaisuus on verovapaata 4 000 euroon asti.

I Veroluokka:

- perinnönjättäjän aviopuoliso
- suoraan ylenevässä tai alenevässä polvessa oleva perillinen (lapsi, lapsenlapsi, vanhempi, isovanhempi jne.)
- aviopuolison suoraan alenevässä polvessa oleva perillinen
- perinnönjättäjän kihlakumppani, jolle annetaan perintökaaren 8 luvun 2 §:ssä tarkoitettu avustus.

Aviopuolisona pidetään myös perinnönjättäjän kanssa avioliiton-

omaisissa olosuhteissa elävää henkilöä, joka on aikaisemmin ollut avioliitossa perinnönjättäjän kanssa tai jolla on tai on ollut yhteinen lapsi perinnönjättäjän kanssa. Ottolapset ja -vanhemmat ovat verotuksellisesti samassa asemassa biologisten sukulaisten kanssa.

II Veroluokka:

- muut sukulaiset sekä suvun ja perheen ulkopuoliset henkilöt

Perintöveroa maksetaan I veroluokka seuraavan asteikon mukaan 1.1.2017 alkaen

Perinnön arvo	Vero alarajan kohdalla	Veroprosentti ylimenevästä osasta
20 000 - 40 000	100	7
40 000 - 60 000	1 500	10
60 000 - 200 000	3 500	13
200 000 - 1 000 000	21 700	16
1 000 000 -	149 700	19

Perintöveroa maksetaan II veroluokka seuraavan asteikon mukaan 1.1.2017 alkaen

Perinnön arvo	Vero alarajan kohdalla	Veroprosentti ylimenevästä osasta
20 000 - 40 000	100	19
40 000 - 60 000	3 900	25
60 000 - 200 000	8 900	29
200 000 - 1 000 000	49 500	31

Esimerkki:

perintövero 30 000 euron perinnöstä saadaan laskutoimituksella $(30.000-20.000) \times 7 \% + 100 = 800$.

Perinnönjättäjän puoliso saa tehdä perintöverotuksessa 90 000 euron (60 000 euroa ennen 1.1.2017) puoliso vähennyksen.

Suoraan alenevässä polvessa oleva alle 18-vuotias perillinen saa tehdä 60 000 euron (40 000 euroa ennen 1.1.2017) alaikäisyys vähennyksen, jos hän on perimysjärjestyksessä lähinnä perittävä.

VEROTUSPÄÄTÖS

Perukirjan käsittely Verohallinnossa kestää yleensä 6 kuukautta. Kun perintöverotus on tehty, perillisille lähetetään verotuspäätökset perintöveron määrästä. Verotuspäätöksestä näkyy, onko perukirjaan merkitty omaisuuden arvo ja vähennykset hyväksytyt perintöverotuksen perusteeksi. Ellei perintöveroa määrätä, verotus-

päätös voidaan toimittaa myös ainoastaan perukirjaan merkitylle asianhoitajalle.

Verotuspäätös kannattaa säilyttää yhdessä perukirjan kanssa. Päätöksestä ilmenevää perintöverotusarvoa voi tarvita myöhemmin, jos perittyä omaisuutta myydään. Verotusarvoa käyte-

tään perityn omaisuuden hankintahintana, kun luovutusvoittoa tai -tappiota lasketaan.

Perintöverotukseen voi hakea muutosta tekemällä oikaisuvaatimuksen. Perintövero täytyy kuitenkin maksaa määräaikana.

Lähde: Verohallinto

Kyllikki Forsius

Kuka maksaa vainajan kuljettamisen kuolemansyyn selvittämiseen ja kuolleeksi toteamiseen?

LAIT JA ASETUKSET MÄÄRITTÄVÄT KUOLEMANSYYN SELVITTÄMISEN, KUOLLEEKSI TOTEAMISEN SEKÄ NÄISTÄ AIHEUTUVIEN KUSTANNUSTEN MAKSUPERUSTEET

Koska vain lääkäri voi todeta henkilön kuolleeksi on lähtökohdiana kustannusten maksamiselle se missä ja miten kuolema todetaan sekä kuinka kuolemansyy selvitetään.

KUN EI TARVITA RUUMIINAVAUSTA KUOLEMAN SYYN SELVITTÄMISEKSI, LÄÄKETIETEELLINEN KUOLINSY
Lääketieteellisestä kuolemansyyn selvittämisestä ja sitä varten toimitetusta ruumiinkuljetuksesta aiheutuneiden kustannusten suorittamisesta vastaa sen sairaanhoitolaitoksen tai terveyskeskuksen ylläpitäjä, missä lääketieteellinen kuolemansyyn selvittäminen on suoritettu.

Tarkoittaa mm. kotoa, yksityisestä tai kaupungin palveluasumis-yksiköstä/vanhainkodista vainajaa noudettaessa sitä, että ellei lääkäri ole kuolemaa todennut siellä, on maksajana aina joku muu kuin kuolinpesä/omainen. Asetus määrää lääkärin suorittamaan ulkotarkastuksen kuolemansyyn selvittämiseksi. Silloin kun tämä riittää, eli lääkärin tekemän ulkotarkastuksen perusteella hän tai vainajaa hoitanut lääkäri kirjoittaa kuolintodistuksen, on kyseessä Lain kuolemansyyn selvittämisestä 4 luvun 11 § mukainen tilanne, jossa kustan-

nuksista vastaa sen sairaanhoitolaitoksen tai terveyskeskuksen ylläpitäjä, jossa kuolemansyyn selvittäminen (ulkotarkastuksen ja potilastietojen perusteella) on suoritettu.

Jos lääkäri pyytää tuomaan henkilön virkapaikalleen kuolleeksi todettavaksi, kustannuksista vastaa sairaanhoitolaitos tai terveyskeskus.

AINA EI TULEKAAN OIKEUSLÄÄKETIETEELLISTÄ RUUMIINAVAUSTA

Kun poliisi tilaa vainajankuljetuksen, on selvää, että maksuvelvollisuus on syntynyt. Jos ilmenee, ettei oikeuslääketieteellistä ruumiinavausta tarvita, tulee lääkärin olla yhteydessä ylilääkəriin mahdollisen lääketieteellisen ruumiinavauksen suorittamista varten tai kuolintodistuksen laatimista varten. Tässäkään tapauksessa omaiset eivät ole maksajia vaan sairaanhoitolaitos tai terveyskeskus.

KUN TARVITAAN OIKEUSLÄÄKETIETEELLINEN RUUMIINAVAUUS ELI KUOLEMANSYYN SELVITTÄMINEN
Oikeuslääketieteellisestä kuolemansyyn selvittämisestä aiheutuvista kustannuksista vastaa

valtio (poliisi), jollei erikseen ole toisin säädetty tai tuomioistuin toisin päättä.

MILLOIN OMAISET MAKSAVAT
Omaiset maksavat vainajan kuljetukset vasta sen jälkeen, kun vainaja on todettu kuolleeksi sekä kuolemansyy on selvitetty ja he itse tilaavat kuljetuksen tai valtuuttavat muun tahon tekemään tilauksen puolestaan.

TILAAJA VASTAA
Tilaaaja on vastuussa kuljetusmaksusta, siksi tilaaajan on myös tiedettävä kuinka voi toimia ja kuka maksuista vastaa.

Lähde:
Laki kuolemansyyn selvittämisestä
1.6.1973/459:4 LUKU 11§ ja 12§
Asetus kuolemansyyn selvittämisestä
21.12.1973/948

Eläkeasiat omaisen kuoltua

Omaisensa menettänyt voi saada Kelasta perhe-eläkkeenä joko leskeneläkettä tai lapseneläkettä. Perhe-eläkettä voi saada myös esimerkiksi omaisen työeläkelaitoksesta. Työntekijäin ryhmähenkivakuutus on työnantajan työntekijöilleen ottama henkivakuutus, josta maksetaan kuolemantapauskorvaus työntekijän kuoleman jälkeen.

PERHE-ELÄKKEEN JA RYHMÄHENKIVAKUUTUKSEN TARKOITUKSENA ON TURVATA PERHEEN TOIMEENTULO PERHEENHUOLTAJAN KUOLTUA.

Leskeneläkkeen edellytykset

Kun puoliso kuolee, sinulla on leskenä oikeus leskeneläkkeeseen, jos sinulla ja puolisoilla on tai on ollut yhteinen lapsi. Lisäksi edellytetään, että olitte avioliitossa puoliso kuollessa ja avioliittonne oli solmittu ennen kuin puoliso oli täyttänyt 65 vuotta. Leskeneläkettä maksetaan vain alle 65-vuotiaalle leskelle. Avioliitossa olevalla ei ole leskeneläkeoikeutta.

Voit saada leskeneläkettä loppuelämäsi ajan. Leskeneläkkeesi päättyy kuitenkin silloin, jos solmit uuden avioliiton alle 50-vuotiaana. Tällöin sinulle maksetaan kerralla kolmen vuoden leskeneläke. Sen sijaan leskeneläkkeesi maksuun ei vaikuta se, jos menet uudelleen naimisiin yli 50-vuotiaana.

Jos taas sinulla ja puolisoilla ei ole yhteistä lasta, sinulla on oikeus leskeneläkkeeseen kaikkien seuraavien edellytysten täytyessä:

- avioliittonne on solmittu ennen kuin täytit 50 vuotta ja puoliso 65 vuotta
- avioliittonne on jatkunut vähintään viisi vuotta ennen puoliso kuolemaa
- olit vähintään 50-vuotias puoliso kuollessa tai olit saanut työeläkelakien tai kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä vähintään kolme vuotta

Jos olet ennen 1.7.1950 syntynyt lapseton naisleski, voit saada leskeneläkkeen, vaikka avioliittonne olisi solmittu vasta 50 vuotta täytettyäsi. Edellytyksenä kuitenkin on, että avioliittonne oli solmittu ennen 1.7.1990.

Leskeneläke määräytyy edunjättäjän eli kuolleen puolison ansaitseman eläkkeen mukaan. Jos edunjättäjä ei ollut vielä eläkkeellä, leskeneläke lasketaan sen työkyvyttömyyseläkkeen perusteella, jonka hän olisi saanut kuolinpäivänään. Enimmillään leski voi saada puolet edunjättäjän eläkkeestä. Leskeneläkkeen määrään vaikuttavat lasten lukumäärä ja lesken omat eläkkeet tai ansiotulot. Lesken omat eläkkeet ja tulot eivät kuitenkaan vaikuta leskeneläkkeen määrään

ennen kuin nuorin lapsista täyttää 18 vuotta.

Lapsen oikeus lapseneläkkeeseen

Alle 18-vuotiaalla biologisella lapsella ja adoptiolapsella on oikeus lapseneläkkeeseen, jos hänen vanhempansa kuolee.

Lapseneläkkeen saa myös lesken lapsi ja adoptiolapsi, joka asui äiti- tai isäpuolensa kanssa samassa taloudessa tämän kuollessa.

Lapseneläke lakkaa, kun lapsi täyttää 18 vuotta tai jos hänet annetaan adoptiolapseksi.

Perhe-eläkkeen hakeminen ja maksaminen

Perhe-eläkettä voi hakea paperilomakkeella tai verkossa täytettävällä ja tulostettavalla lomakkeella. Samalla hakemuksella voi hakea perhe-eläkettä sekä työeläkejärjestelmästä että Kelasta. Perhe-eläkettä voi hakea takautuvasti hakemiskuukautta edeltäneiltä kuudelta kuukaudelta.

Perhe-eläke alkaa kuolinpäivää seuraavan kuukauden alusta. Jos perhe-eläkkeen hakeminen

viivästyy, eläkettä maksetaan korkeintaan kuuden kuukauden ajalta takautuvasti ja pätevästä syystä pidemmältäkin ajalta.

Ryhmähenkivakuutus

Velvollisuus vakuutuksen ottamiseen koskee kaikkia työnantajia, joita sitovassa työehtosopimuksessa on tai joiden alalla voimassa olevassa yleisessä valtakunnallisessa työehtosopimuksessa on ryhmähenkivakuutusta koskevat määräykset. Työntekijä tulee vakuutetuksi tiettyjen työsuhteen ehtojen täytyessä. Vakuutuskorvausta voi saada jopa viiden vuoden kuluttua siitä, kun työsuhde on päättynyt.

Kuolemantapauskorvauksen edunsaajia ovat vainajan puoliso sekä alle 22-vuotiaat lapset. Jos vainajalla ei ole vakuutusehdoissa mainittuja edunsaajia, kuolemantapauskorvausta ei makse-

ta. Vakuutusturvan suuruus riippuu kuolleen työntekijän iästä ja huollettavien lasten lukumäärästä. Vakuutus on voimassa työntekijän työ- ja vapaa-aikana.

Korvauksen hakijan tulisi olla yhteydessä vainajan viimeiseen työnantajaan. Vakuutussumman suorittamista varten on toimitettava hakemus, jonka voi täyttää esimerkiksi verkossa osoitteessa www.trhv.fi. Hakemuksen tekee täysivaltainen hakija itse. 18 vuotta täyttäneet lapset tekevät itse omat hakemuksensa. Alaikäisten lasten ja vajaavalttaisten puolesta hakemuksen tekee edunvalvoja.

Lähteet ja lisätietoa: Eläketurvakeskus (www.tyoelake.fi), Kela (www.kela.fi), Työntekijäin ryhmähenkivakuutuspooli (www.trhv.fi)

Usein kysyttyä

TÄLLÄ PALSTALLA KÄSITELLÄÄN OMAISTEN ESITTÄMIÄ KYSYMYKSIÄ HAUTAUSTOIMISTOILLE. JOTKIN KYSYMYKSET TULEVAT ETEEN HAUTAUSTA JÄRJESTETTÄESSÄ, TOISET YLEISESSÄ HAUTAAMISEEN LIITTYVÄSSÄ KESKUSTELUSSA.

VOIKO VAINAJAN TUHKAN HAUDATA MIHIN TAHANSA JA MITÄ LUPIA TARVITAAN?

Aika usein hautausta järjestetäessä nousee esiin kysymys voiko tuhkan tai tuhkauurnan haudata omaan pihaan, kesämökille, mereen tai johonkin muuhun vainajalle tärkeään paikkaan. Vainajan tuhkaa ei voi haudata mihin tahansa, eikä ainakaan ilman lupaa. Tuhkan hautaamisesta määrätään Hautaustoimilaissa, sen 19. pykälässä:

19 § Tuhkan hautaaminen tai sijoittaminen muulla tavoin

Suomen lain mukaan vainajan tuhkaa ei saa jakaa.

”Tuhka on vuoden kuluessa tuhkaamisesta haudattava tai muulla tavoin sijoitettava pysyvästi yhteen paikkaan. Jolleivät 23 §:ssä tarkoitetut henkilöt tämän jälkeen kehotuksesta huolimatta huolehdi tuhkasta, sijoitetaan tuhka vainajan kuolinpesän kustannuksella sille hautausmaalle, johon vainajalla on oikeus tulla haudatuksi. Tuhkan sijoittamiseen on oltava alueen omistajan tai haltijan suostumus.”

Sekä krematorion velvollisuuksista uurnaa luovutettaessa 18. pykälässä:

18 § Tuhkan luovuttaminen

”Krematorion ylläpitäjä saa luovuttaa tuhkan vain haudattavaksi tai muulla tavoin pysyvästi yhteen paikkaan sijoitettavaksi. Luovutuksensaajan on ennen tuhkan luovuttamista ilmoitettava kirjallisesti krematorion ylläpitäjälle, minne tuhka tullaan sijoittamaan.” Krematoriolla on lisäksi velvol-

lisuus ylläpitää rekisteriä siitä mihin vainajien tuhkat on sijoitettu. Krematorion on siis käytännössä vaadittava kirjallinen ilmoitus tuhkan sijoituspaikasta ja suostumus alueen haltijalta tai omistajalta. Viisainta onkin merkitä ilmoitukseen kiinteistön sijaintikunta ja rekisteritiedot, sekä pyydettyä allekirjoitus suostumukseen kaikilta kiinteistön omistajilta. Milloin vainaja haudataan esimerkiksi oman kesäpaikan alueelle, voivat kuolinpesän osakkaat antaa suostumuksen.

Joskus luvan voi myöntää kunta tai muu yhteisö omistamalleen maa-alueelle. Tuhkan sijoittaminen edellä mainitulla menetelmällä tapahtuu pääsääntöisesti ilman uurnaa eikä hautaus- tai sirottelu paikkaa saa pysyvästi merkitä.

Joillakin vesialueella on määrättyjä paikkoja, joihin tuhkan saa sirotella ilman erillistä alueen haltijan lupaa. Kenen tahansa tuhka voidaan haudata näihin paikkoihin ilmoittamalla kyseinen alue tuhkan sijoituspaikaksi.

Yksityinen hauta

Mikäli muualle kuin hautausmaalle haudatun hauta halutaan merkitä, on perustettava yksityinen hauta. Yksityisen haudan perustamisesta määrätään Hautaustoimilain 16. pykälässä:

16 § Yksityisen haudan perustaminen

”Aluehallintovirasto voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää luvan perustaa yksityinen hauta-

nimetyin vainajan hautaamiseen hautaustarkoitukseen sopivaan paikkaan. Yksityisen haudan paikka tulee selvästi merkitä. Yksityisen haudan maa-alue voidaan ottaa muuhun käyttöön aikaisintaan 25 vuoden kuluttua hautaamisesta. Lisäksi on huomioitava mitä terveydensuojeluasetus sanoo hautaamisesta.”

Hautaustoimistojen Liiton jäsenliikkeet neuvovat ja palvelevat asiakkaitaan kaikissa hautauksiin liittyvissä kysymyksissä.

KUKA ON VASTUUSSA VAINAJALLE KUULUNEESTA IRTAIMESTA HENKILÖN KUOLTUA SAIRAALASSA JA MITEN OMAISET SAAVAT SEN ITSELLEEN?

Sairaala tai hoitolaitos on vastuussa vainajalle kuuluneesta irtaimesta aivan samalla tavalla kuin elävänkin potilaan kohdalla. Kuoleman tapahduttua vainajan kaikki omaisuus kuuluu hänen perillisilleen. Usein omaisilla on asiointia sairaalassa kuoleman jälkeen juuri näiden vainajan tavaroiden takia. Omaiset voivat toki pyytää hautaustoimistoa noutamaan vainajan tavarat samalla, kun vainaja siirretään pois henkilöä hoitaneen laitoksen tiloista siunattavaksi tai haudattavaksi.

Tämä perustuu omaisten ja hautaustoimiston väliseen tilausso-pimukseen, jossa voidaan määritellä kaikki sovitut palvelut. Mikäli halutaan varmistua, että hautaustoimisto saa vainajan vaatteet, avaimet, lompakon, käsilaukun yms. mukaansa vainajan kuljetuksen yhteydessä, olisi

hyvä, että omaiset ilmoittaisivat tästä etukäteen laitoksen henkilökunnalle esim. sairaalan osastosihteerille. Samalla voi tarkistaa vaaditaanko tähän valtakirjaa omaisilta vai riittääkö hautaus toimiston edustajan kuittaus irtaimen vastaanottamisesta. Aina olisi hyvä pyytää luettelo mukaan ja tarkastaa sen sisältö ennen kuin vastaanottaa mitään.

Joskus vainajalle jää vihkisorumus tai muita koruja vielä säilytystiloihin siirrettäessä. Mikäli omaiset tai vainaja ovat halunneet näin, olisi siitä hyvä informoida myös hautaus toimistoa. Hautaus toimistot eivät ota mukaansa vainajalle kuuluneita tavaroita eivätkä poista vainajan koruja ilman erillistä pyyntöä.

MITÄ TAPAHTUU VAINAJAN MUKANA OLEVALLE IRTAIMELLE JA ARVOESINEILLE JOS KUOLEMA TAPAHTUU KOTONA TAI MUUALLA, ONNETTOMUUDESSA, TAPATURMAISESTI TAI VAIKKA ÄKILLISEN SAIRAUSSAIDON SEURAUKSENA?

Kun kuoleman ei tiedetä johtuneen sairaudesta tai se on tapahtunut muuten yllättävästi on suoritettava oikeuslääketieteellinen kuolemansyyn selvittäminen. Useimmiten poliisi käy tapahtumapaikalla ja tekee vainajan ulkotarkastuksen. Tässä yhteydessä poliisin on huolehdittava vainajan omaisuuden hallintaan ottamisesta. Omaisuus on mahdollisimman pian luovutettava kuittausta vastaan vainajan lähimmälle omaiselle tai sille, jolle omaisuus kiistatta kuuluu. Tutkinnassa tarpeellinen omaisuus on luovutettava tutkinnan päätyttyä, ellei siitä ole annettu muita määräyksiä.

Joskus vainajan omaisuutta päätyttyä kuitenkin kuolemansyyn tutkimuksen suorittavan laitoksen tiloihin. Niistäkin omaisuus luovutetaan pääsääntöisesti ruumiinavausmääräyksen antaneen poliisin edustajalle, joka huolehtii sen toimittamisesta omaiselle. Omaisuus voidaan kuittausta vastaan luovuttaa myös hautaus toimiston edustajalle tai

henkilöllisyytensä todistaneelle omaiselle.

MIKSI VAINAJALLA TULEE OLLA ARKKU?

Tästä määrätään terveydensuojeluasetuksessa seuraavasti:

§40 Hautaaminen: Vainajan ruumiin on haudattava viivytyksettä tiiviissä asianmukaisessa arkussa tai vastaavassa taikka tuhkattava krematoriossa. Myös vainajan tuhkaamiseen ja kuljettamiseen sekä säilyttämiseen tarvitaan arkku.

MIKSI VAINAJAA KULJETETAAN RUUMISAUTOLLA?

Terveydensuojeluasetuksessa määrätään myös tästä seuraavasti:

§41 Ruumiin käsittely, säilyttäminen ja kuljettaminen: Ruumiin kuljettaminen on sallittua vain siihen tarkoitukseen varatussa kulkuneuvossa.

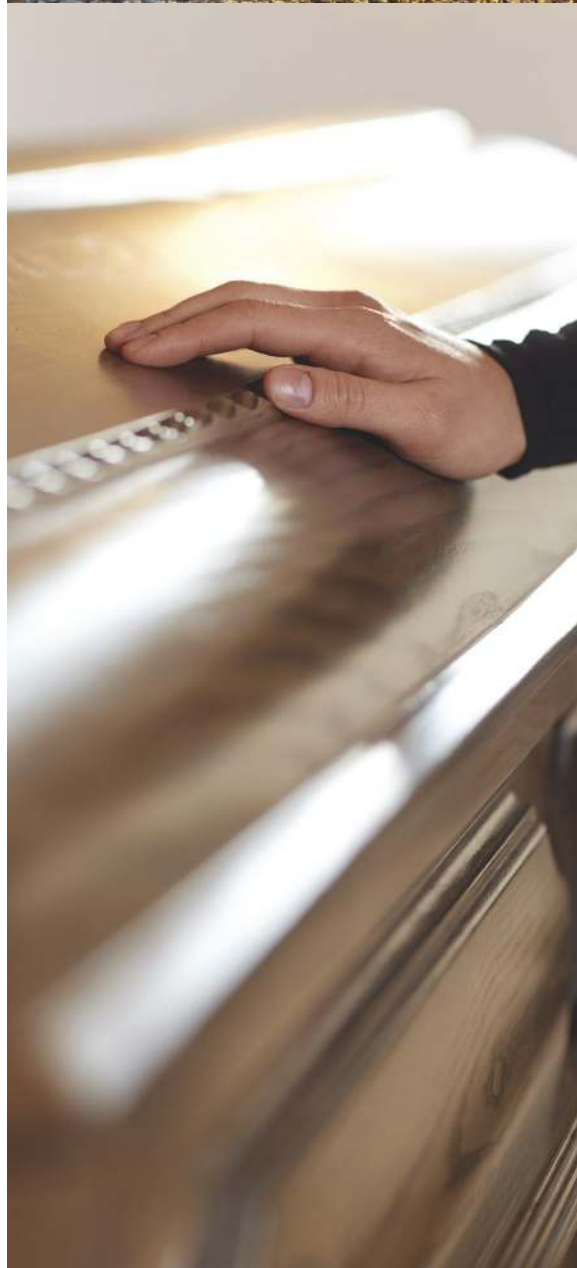
Lisäksi ruumisautoa koskevia määräyksiä on myös ajoneuvolaissa:

§23 Ruumisauto: Ruumisauto on kuolleiden henkilöiden kuljetukseen tarkoitettu M-luokan ajoneuvo, jossa on erikoisvarusteita tätä tarkoitusta varten.

Autoverolaki taas määrittää, että autoa käytetään vain ruumiiden ja hautajaistoimintaan liittyvien kukkalaitteiden kuljetukseen. Ruumisauto on musta, valkoinen tai hopeanharmaa, jossa on kiinteällä vetolavalla varustettu kori. Ruumisauton ohjaamon ja arkutilan välillä on kiinteä väliseinä. Arkkutilassa on enintään yksi istuin yhdelle henkilölle.

VOIDAANKO VAINAJA SIUNATA TUHKAKUKSEN JÄLKEEN?

Kristillisessä perinteessä puhutaan ruumiin siunauksesta tai hautaan siunaamisesta. Molemmilla tarkoitetaan vainajan siunausta ennen hautaus toimistusta. Hautaus toimilain mukaan vainajan on viivytyksettä haudattava tai tuhkattava. Mikäli toimittetaan siunaus, olisi se tehtävä ennen tätä.

Kirkon ohjeistus asiassa on varsin selkeä ja myös piispainkokous on vahvistanut kantansa vuonna 2017:

Hautaan siunaaminen tapahtuu ennen tuhkausta. Jos painavat syyt puoltavat päinvastaista menettelyä, ei siihen ole estettä. Vainajan tuhka voidaan siis siunata, jos asiaan on riittävän painavia syitä. Tällaisia syitä ovat esimerkiksi pitkä aika kuolemasta, terveydelliset syyt tai se, että vainaja on tuhkattu ulkomailla. Myös erityisen pitkä kuljetusmatka ja -aika voi olla tällainen syy.

Siunaus arkussa ei aiheuta erilisiä kustannuksia siunaustilaisuudelle, joten niitä ei voida pitää perusteena tuhkan siunaamiselle. Vainaja kuljetetaan joka tapauksessa arkussa ja tuhkataan siinä, joten siltäkään osin kustannukset eivät kasva.

Vastaus kysymykseen on, että pappi voi omaisten pyynnöstä siunata vainajan tuhkan kirkon ohjeiden

ja harkintansa mukaan, painavien syiden vallitessa sekä piispainkokouksen ohjetta noudattaen.

TARVITAANKO PERUKIRJA SOSIAALITOIMEN HAUTAUSAVUSTUKSEN HAKEMISEEN JA MYÖNTÄMISEEN?

Vaikka monin paikoin sosiaalitoimi pyytää perukirjaa, kun omaiset hakevat varattomalle tai vähäraiselle vainajalle toimeentulotukea hautauskuluihin, ei sitä STM:n ohjeen mukaan tarvita eikä voi tarvita.

Hautausavustus on viimesijainen toimeentulotuki, josta hakemus on käsiteltävä ja päätös annettava viipymättä. Hautausavustuksen (=toimeentulotuki) hautausta varten omaisten tulee esittää todistus vainajan varattomuudesta. Tähän riittää esimerkiksi vainajan viimeisin tiliote, josta voidaan todeta, ettei vainajalla ole varallisuutta. Myös mahdollisesta verotuspäätöksestä on apua todistettaessa, ettei vainajalla ole

muutakaan varallisuutta. Mikäli vainaja on ollut sosiaalitoimen asiakkaana ja saanut toimeentulotukea tämän tulee olla riittävä todiste hautausavustuksen tarpeesta. Sosiaalitoimi voi pyytää toimitettavaksi perukirjan sen jälkeen, kun se on tehty ja laittaa maksupäätökseen takaisinsaanti vaatimuksen, mikäli pesässä ilmenee varoja hautauskulujen takaisin maksamiseen.

Hautausoimistojen tulee vaatia ennen hautausjärjestelyjen toteuttamista, että sosiaalitoimesta annetaan maksusitoumus hautauskulujen maksamisesta yritykselle.

Lähteet:

Poliisihallituksen ohje 2020/2011/2272 – poliisitutkinta kuoleman johdosta, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos - Oikeuslääkintäyksikkö, Kela ja Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaalisen median tili ja kuolinpesä •hyvä tietää

Juhani Tukia ja Lasse Jelekäinen
ASIANAJOTOIMISTO LINDBLAD & CO OY
- Lindblad & Co Attorneys Ltd

Henkilön kuollessa kuolinpesä tulee vainajan eläessään solmimien sopimusten toiseksi osapuoleksi, elleivät sopimukset pääty henkilön kuolemaan ja kuolinpesä on vastuussa sopimusten täyttämistä. Facebook, Google ja muut sosiaalisen median sisällöntarjoajat ovat tässä tapauksessa sopimuksen toisena osapuolena. Käyttäjän kuollessa voi jäädä kuolinpesän tehtäväksi poistaa käyttäjän tili ja mahdolliset sisällöt eli irtisanoa sopimus palveluntarjoajan kanssa.

Yleisin tapa saada tili poistettua on, että vainajan lähisukulaiset taikka valtakirjalla valtuutetut henkilöt toimittavat kuolintodistuksen ja vahvistuksen sukulaisuudestaan tai oikeudesta palveluntarjoajalle, joskaan vainajan tilin tietoihin, kuten käyttäjätunnukseen tai salasanaan ei ole yleensä pääsyä. Vainajan eläessään luomat ja jakamat sisällöt saattavat ainakin osittain säilyä internetissä tilin poistosta huolimatta.

Tarkastellaanpa sitten muutamien suosituimpien palveluntarjoajien käyttöehtoja. Tunnetuissa suomalaisissa palveluissa, kuten verkkokeskustelupalsta Suomi24:ssä tai Sanoma Median hallinnoimassa Sanoma tilissä ei ole erikseen ehtoa kuoleman varalta.

FACEBOOK

Jos Facebook -tili poistetaan, säilyvät kuitenkin esimerkiksi tietyissä tapauksissa Facebookin oikeus säilyttää käyttäjän luomaa sisältöä järjestelmässään. Facebookilla on muutamia vaihtoehtoja edesmenneen käyttäjän tiliä varten.

Perintöyhteyshenkilö ja tilin asettaminen muistotilaan

Käyttäjä voi vielä eläessään nimetä henkilön (kutsutaan termillä perintöyhteyshenkilö) hallinnoimaan käyttäjätiliään, mikäli se siirretään Facebookin muistotilaan kuoleman jälkeen. Tämä henkilö voi myös poistaa tilin.

Tilin poistaminen kuolemanjälkeen

Käyttäjä voi määrittää, että hänen tilinsä poistetaan, kun tieto kuolemasta saavuttaa Facebookin. Tiedon kuolemasta voi Facebookin lomakkeella toimittaa lähtökohtaisesti kuka tahansa ja siihen tarvitaan jäljennös kuolintodistuksesta tai muistikirjasta. Asiakirjojen kielelle ei ole vaatimusta. Perusmuotoisesti tili siirtyy tällöin muistotilaan, mutta jos käyttäjä on merkinnyt tilinsä poistettavaksi, se poistetaan, eikä siirry muistotilaan.

Läheinen perheenjäsen tai pesänselvittäjä voi lomakkeella pyytää tilin poistamista ja tällöin hänen on todistettava valtuu-

tensa tai sukulaisuutensa esimerkiksi syntymätodistuksella, testamentilla tai valtakirjalla. Mukaan tarvitaan samalla tavalla jäljennös muistikirjasta tai kuolintodistuksesta.

GOOGLE

Googlella sisällön jakamiseen liittyvät oikeudet ovat hyvin pitkälti vastaavat kuin Facebookilla eli käyttäjän luomaa sisältöä, joka on jo jaettu eteenpäin, ei voi poistaa, vaikka tili poistettaisiin.

Googlella kuolinilmoituslomakkeen voi täyttää lähisukulainen (isä, äiti, lapsi, sisarus, puoliso) taikka laillinen edustaja tai pesänhoitaja.

Tilin sulkemiseksi vaaditaan kuolintodistus ja kopio henkilöllisyystodistuksesta. Kaikki asiakirjat on toimitettava Googlelle englanniksi, virallisina käännöksinä.

Käyttämättömyyshallinta-asetusten avulla käyttäjä voi määrittää, että tili poistetaan automaattisesti, jos se on ollut käyttämättömänä pitkään, jolloin ulkopuolisia toimia ei tarvita. Tilin tietojen, esimerkiksi sisältöjen, saamiseen vaaditaan Yhdysvalloissa annettu oikeuden määräys, johon liittyvän lakitekstin antaa Google. Muuten prosessi toimii samalla tavalla kuin tilin poistamisessa eli lomakkeen kautta.

Keikyän Kivi

- Hautakivien erikoisliike

*Ammattitaitoinen kivisuunnittelu helpottaa hautakiven hankinnassa.
Kuvan valmiista kivistä näkee jo ennen valmistusta.*

Hautakivimallisto sekä jälleenmyyjät: www.muistoksi.fi

Vammaksentie 1, 38210 Sastamala • 045 611 7768 • kivi@muistoksi.fi

Liiton virallinen yhteistyökumppani

Tuhkauurnat Matti Tuppi

Jurvalaista käsityötä

*Selkeät ja hillityt linjat sekä vakaa muoto
tekevät uurnasta arvokkaan leposijan poisnukkuneelle,
lempeän suojan hänen viimeiselle matkalleen.*

Tunteella ja luottamuksella suomalaisia hautamuistomerkkejä

Hautakivien kauneus syntyy huolellisesta
materiaalivalinnasta ja suunnittelusta.
Erlaisilla muodoilla ja työstöillä saadaan aikaan
yksilöllisiä muistokiviä.

Suomen Kivivalmisteiden muistokivet valmistetaan
kauniista ja kestävästä suomalaisista kivistä.

www.suomenkivivalmiste.fi

CR-TUKKU OY

Käsinvahattuja
honka-arkkuja

Malmin hautaus-
maan vieressä

Pihlajamäentie 30
00710 Helsinki
Puhelin 09 374 2507
fax 09 374 2506
0400 307 087 / 24h
www.cr-tukku.fi

ARKKUVARASTO • UURNAT • TARVIKKEET

Hautaustoimistojen eettiset ohjeet

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry kuuluu EFFS:n (European Federation of Funeral Services), joka on hautausalan eurooppalainen keskusjärjestö. Kansalliset EFFS:n jäseninä olevat järjestöt ovat päättäneet yksimielisesti edellyttää jäsentensä noudattavan seuraavia ammattisääntöjä:

- ✦ Asiakasperheiden eettinen ja ammatillinen kohtelu
- ⊕ Vainajan vakaumuksen ja tapojen kunnioittaminen
- ✦ Hautausjärjestelyjä tekeville henkilöille taataan oikeus valita hautaustoimisto, päättää hautaustavasta (arkkuhautaustuhkaus) ja kaikista muista hautaukseen liittyvistä järjestelyistä
- ⊕ Asiakkalle annetaan tietoa hautajaisten arvioiduista kokonaisustannuksista ennen toimeksiannon allekirjoittamista
- ✦ Noudatetaan täydellistä luottamuksellisuutta lain vaatimusten mukaisesti
- ⊕ Hautaustoimiston henkilöstön rehellisyys, lojaalisuus ja lahjomattomuus varmistetaan heidän suorittaessaan tehtäviään
- ✦ Ammattia koskevien lakien, sääntöjen ja määräysten noudattaminen - niin kansallisten kuin kansainvälistenkin
- ⊕ Puolueeton, rehellinen ja hienotunteinen viestintä ja markkinointi
- ✦ Hautaustoimiston henkilöstön ammattitaitoa kehitetään yhä korkeammalle tasolle
- ⊕ Lahjomattomuus suhteissa kollegoihin niin kotimaassa kuin ulkomaillakin

MARKKU MANSIKKAMÄKI OY

Olemme Hyvinkäällä vuodesta 1989 alkaen toiminut
hautausalan tuotteita valmistava kotimainen perheyrittys.

Laaja valikoima arkku- ja uurnamalleja.

Toteutamme myös asiakkaan erikoistoivomukset.

Myynti hautaustoimistojen kautta.

Kuvastot www.m-arkku.fi

MARKKU MANSIKKAMÄKI

Riihimäenkatu 73

05880 Hyvinkää

p. 0400 489006

www.sht-tukku.fi

Varmista, että saat kotimaisen arkun

Laadukkaan, kotimaisen arkun tunnistat avainlippumerkistä.

Tiesitkö, että osa Suomessa myytävistä arkuista on valmistettu Baltiassa ja Itä-Euroopassa? SHT-Tukun arkut tehdään käsityönä Punkalaitumella. Lähimetsistä tuotu honka muuttuu taitavien puuseppien ja verhoilijoiden käsissä kauniiksi ja arvokkaaksi viimeiseksi leposijaksi.

Yli kuudenkymmenen vuoden kokemuksella ja yli sadan ammattilaisen käsissä syntyvät laadukkaat ja ekologiset arkut ja uurnat sekä tuotteitamme myyvät hautaustoimistot kautta maan löydät osoitteesta www.sht-tukku.fi.

SHT